

Valtakunnallinen harrastustunti-malli

Harrastukset kouluihin lasten ja nuorten toiveet toteuttaen

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:42

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:42

Valtakunnallinen harrastustunti-malli

Harrastukset kouluihin lasten ja nuorten toiveet toteuttaen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN: 978-952-263-686-7

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		joulukuu 2019
Julkaisun nimi	Valtakunnallinen harrastustunti-malli Harrastukset kouluihin lasten ja nuorten toiveet toteuttaen		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:42		
Diaari/hankenumero		Teema	kulttuuri
ISBN PDF	978-952-263-686-7	ISSN PDF	1799-0351
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-686-7		
Sivumäärä	56	Kieli	suomi
Asiasanat	lastenkulttuuri, taiteen perusopetus, harrastukset, saavutettavuus		
Tiivistelmä <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on vuodesta 2016 edistänyt lasten ja nuorten kulttuoriosallistumista tarjoamalla mahdollisuuksia taide- ja kulttuuriharrastuksiin koulupäivän yhteydessä. Harrastustuntitarjonta perustuu lasten ja nuorten toiveisiin ja tuntien toteutuksesta vastaavat taiteen ja kulttuurin ammattilaiset. Harrastustoimintaa on järjestetty myös päiväkodeissa.</p> <p>Vuoteen 2019 mennessä harrastustunnille on osallistunut 100 000 lasta ja nuorta perusopetuksen luokilta 1–10. Toimintaa on ollut kolmasosassa Suomen kunnista. Tässä julkaisussa esitellään 24 kiinnostavaa harrastustuntikokonaisuutta.</p> <p>Harrastustunti-malli kehitettiin osana pääministeri Juha Sipilän hallituksen kärkihanketta ”Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta” (2016–2018). Toteutus on jatkunut vuonna 2019.</p>			
Kustantaja	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	2019	
Publikationens titel	Riksomfattande modellen för hobbytimmar Hobbyer i skolor utgående från barns och ungas önskemål		
Publikationsseriens namn och nummer	Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2019:42		
Diarienummer		Tema	kultur
ISBN PDF	978-952-263-686-7	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-686-7		
Sidantal	56	Språk	finska
Nyckelord	barnkultur, grundundervisning i konst, hobbyer, åtkomlighet		
Referat Undervisnings- och kulturministeriet har sedan 2016 främjat barns och ungas deltagande i kulturverksamhet genom att erbjuda dem möjligheter till kultur som hobbyverksamhet i anslutning till skoldagen. Utbudet på hobbytimmar baserar sig på barnens och de ungas önskemål och för genomförandet svarar professionella inom konst och kultur. Hobbyverksamheten har också ordnats på daghem. Fram till utgången av 2019 hade 100 000 barn och unga i årskurs 1–10 inom den grundläggande utbildningen deltagit i verksamheten. Verksamhet har ordnats i en tredjedel av kommunerna i Finland. I föreliggande publikation presenteras 24 intressanta hobbyhelheter. Modellen har utvecklats inom ramen för Juha Sipiläs regerings spetsprojekt ”Konst och kultur görs tillgängligare” (2016–2018). Genomförandet av den fortsatte år 2019.			
Förläggare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Education and Culture		2019
Title of publication	Culture club activities based on the wishes of children and young people A model of bringing arts and culture into schools nationwide		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2019:42		
Register number		Subject	culture
ISBN PDF	978-952-263-	ISSN (PD F)	1799-0351
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-686-7		
Pages	56	Language	Finnish
Keywords	Children's culture, basic education in the arts, hobbies, accessibility		
Abstract Since 2016, the Ministry of Education and Culture has promoted children's and young people's participation in cultural activities by offering opportunities for taking part in various arts and culture activities during the school day. The provision of such opportunities during the school day is based on the wishes that children and young people themselves have expressed. The activities are organised by professionals in arts and culture. Leisure activities have been organised in early education centres, too. So far (2019),100,000 children and young people from grades 1 to 10 in comprehensive school education have attended leisure activities organised during school days. These activities have been organised in one third of the municipalities in Finland. This publication presents 24 different school leisure activities. The nationwide school leisure activities scheme was originally developed as part of the key project 'Improved access to art and culture' (2016–2018) set up by Prime Minister Juha Sipilä's Government. The implementation of the project has continued in 2019.			
Publisher	Ministry of Education and Culture, Finland		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Lukijalle	9
Mahdollisuus omaan suosikkiharrastukseen koulupäivän yhteydessä	11
Omakerho-hanke	11
Parkouria koululaisille -hanke.....	13
Kemiönsaaren Taidekiosk – Kimitoöns Konstkiosk.....	16
Taidekaruselli.....	17
Taito Plussa -kärkihanke	19
PopUp Sipoo	20
Harrastetuntien järjestäminen Joensuun alueen kouluilla ja Kaikki harrastaa.....	22
Taideharrastus ihan lähellä.....	23
Kulttuurilukkari joka kouluun.....	25
Innovatiiviset sisällöt	26
Tutki vanhaa, ihmettele uutta – Aboa Vetus & Ars Novan taidekerho lapsille ja nuorille	26
Arkkitehtuurikerhot 2016–19	28
Historiakerhot 2016–2019.....	30
Metsäkulttuuria kouluun.....	32
Lukutaitoa ja museokamaa 1, 2 & 3	33
Luova toimintakulttuuri rakentuu yhdessä	36
Taidelähtöistä harrastustoimintaa osaksi koulujen arkea.....	36
Taidetta päivähoitoon	38
Taivallahden peruskoulun Uteliaat 4. luokat – arkkitehtuuri ilmiöpohjaisen oppimisen välineenä	39
Luovat taidot ja yhteisöllisyys	42
Teatteritaidetta kouluihin	42
Mutku-kerhot koululaisille Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä.....	44
Uuden toimintakulttuurin luominen	47
Kärkikerhot – Taiteen harrastustunnit Porissa	47
TAIKU – Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantaminen lapsille ja nuorille Oulussa	49
Lempäälän koulujen Taidevalkku.....	51
Kivi kengässä – taiteen perusopetuksen saatavuuden parantaminen Nurmijärven kunnassa	53
Taidekaruselli -kerhotoiminnan hanke.....	54

LUKIJALLE

Vuonna 2016 opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti laajan hallituksen kärkihankkeen¹ lasten ja nuorten taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantamiseksi. Sain toimia tämän hankkeen asiantuntijaryhmän puheenjohtajana. Hanketta oli edeltänyt selvitystyö siitä, mitkä olisivat parhaat keinot edistää jokaisen lapsen ja nuoren taide- ja kulttuuriosallistumista. Selvityksessä todettiin koulun ainutlaatuiset mahdollisuudet parantaa taiteen ja kulttuurin saatavuutta lapsille sekä edistää lasten hyvinvointia koulussa tapahtuvan harrastustoiminnan kautta.

Hankkeen lähtökohtina olivat laadukas sisältö ja lasten kuuleminen. Hankkeen tarkoituksena oli tarjota kouluissa niitä taideharrastuksia, joita lapset toivovat. Taideharrastusten suunnittelijoina ja ohjaajina toimivat taiteen ja kulttuurin ammattilaiset, joilta edellytettiin pedagogista osaamista.

Koululaisten toiveiden selvittämiseksi luotiin jo hankkeen alkuvaiheessa valtakunnallinen koululaiskysely². Koululaiskyselyssä oppilailta kysyttiin, mihin taide- ja kulttuurialojen sekä liikuntalajien harrastuksiin he haluaisivat osallistua koulussa. Mobiilikysely lähetetään kaikkiin maamme 2 200 peruskouluun. Kysely on toteutettu tähän mennessä kolmesti (2016, 2018 ja 2019) ja siihen on kunakin vuonna vastannut noin 100 000 koululaista koulun tietokoneella, tabletilla tai omalla älypuhelimella.

Harrastustuntien tukeminen on jatkunut vuonna 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustukset jaetaan kouluihin noudattaen koululaiskyselyn tuloksia. Hakijat näkevät koulukohtaiset lasten toiveet ministeriön verkkosivuilta. Koululaiskyselyyn on myös otettu laajempia kysymyksiä harrastamisesta ja koululaisten toiveista. Kaikkia kerättyjä tietoja on hyödynnetty ministeriön kulttuuripolitiikan kehittämisessä.

¹ Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisen ohjelman kärkihanke ”Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta” (2016–2018).

² [Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen koululaiskysely.](#)

Koko lukuvuoden kestäviä harrastustunteja on tähän mennessä rahoitettu 100 000 lapselle ja nuorelle. Kouluja on ollut tuen piirissä 1 450. Lisäksi harrastustoimintaa on viety päiväkoteihin. Malli on levinnyt jo kolmasosaan maamme kunnista. Kolmekymmentä kuntaa tarjoaa harrastustunnit jo kattavasti kaikille koululaisille tai tietyille ikäryhmille.

Hankkeen myötä moni lapsi on löytänyt ensimmäisen harrastuksen tai saanut harrastaa vihdoin toivealaansa. Innostusta kuvaa osuvasti erään koululaisen kommentti: ”Mä eilen jo olin niin innoissani, että olispa huomina!”³

Harrastusten saavutettavuuden lisääntyminen näkyy vahvimmin syrjäseuduilla, kyläkouluissa, kaksikielisillä alueilla sekä erityisryhmien kohdalla. Harrastustunnit edistävät lasten ja nuorten luovia taitoja sekä vahvistavat kulttuurikompetenssia ja kouluun kiinnittymistä. Kun harrastukset sijoittuivat iltapäiviin tai oppituntien väliin, perheille jää enemmän yhteistä aikaa iltaisin.⁴

Ministeriömme jatkaa harrastustuntien tukemista ja levittämistä kouluihin. Kulttuurin ja koulutuksen yhteistyössä on vielä paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Itselleni jäi mieleen erään rehtorin kommentti:

”Nämä kerhot ovat tuoneet sen, että oppilaat saavat jäädä kouluun, myös koulupäivän jälkeen. On ollut leppoisa tunnelma, juuri sellaista mitä minä olen rehtorina halunnut tuoda kouluun, sellaista että täällä viihtyy ja on vähän kuin oppilaiden toinen koti. Täällä on kiva olla ja tänne voi jäädä odottelemaan kerhon alkamista... Kerhot ovat opettaneet ja todistaneet lapsille, että koulussa voi tehdä muutakin kuin opiskella, koulussa voi harrastaa.”

Harrastustuntien sisällöissä yhdistyivät lasten luovuus ja toiveet sekä taiteen ja kulttuurin ammattilaisten osaaminen. Näistä loistavista sisällöistä syntyi tämä julkaisu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää lämpimästi kaikkia julkaisun kokoamiseen osallistuneita tahoja.

Helsingissä 1.11.2019

Riitta Kaivosoja
Ylijohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto

3 Sami Määttä, Pirita Korpivaara, Iina Palmu (2018). [Taide ja kulttuuri osaksi koululaisten päivää. Niilo Mäki Instituutin selvitys hallituksen kärkihanke 4 toimenpide 1 toteuttamisesta.](#)

4 Määttä, Korpivaara & Palmu 2018.

Mahdollisuus omaan suosikkiharrastukseen koulupäivän yhteydessä

Omakerho-hanke

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Lastenkulttuurikeskus Louhimo

Yhteistyökumppaneina Seinäjoen kaupunki (kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, perusopetus, erityisopetus, liikuntapalvelut, kansalaisopisto, museopalvelut, Seinäjoen kaupunginkirjasto ja kaupunginteatteri), Ilmajoen kunta, Kurikan kaupunki, Taito Etelä-Pohjanmaa ry, Mukula ry, Seinäjoen 4H yhdistys, Etelä-Pohjanmaan Icehearts ry, Sibelius-Akatemia/Taideyliopisto, Mannerheimin lastensuojeluliitto ry, vanhempaintoimikunnat, kyläseurat ja -yhteisöt

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	33 taidekasvattajaa
Koulut	40 koulua
Oppilaat	416 (2016–2017), 703 (2017–2018), 600 (2018–2019) oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat

Seinäjoki, Ilmajoki, Kurikka

Hankkeen kesto

2016–2019

Louhimon Omakerhojen aiheina ovat olleet musiikki, sirkus, kuvataide, draama, kädentaidot, sanataide, media, tanssi ja kulttuuriperintö. Eri taiteenlajien ja kulttuurin alojen alla on toteutettu monenlaisia variaatioita ja painotuksia. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii musiikkikerhojen erilaiset versiot, kuten 1.–2.-luokkalaisten musiikki- ja laululeikkejä sekä musiikkiliikuntaa sisältävät kerhot, vanhempien alakoululaisten bändisoittoa painottavat kerhot, Näppäri-pedagogiikkaa hyödyntävät kansanmusiikkiin painottuvat kerhot sekä yläkoululaisille suunnatut musiikkiteknologiakerhot. Aihepiirejä on myös yhdistelty luovasti monitaiteisiksi kokonaisuuksiksi, josta hyvänä esimerkkinä toimivat ilmaisutaidon ja sirkuksen sisältöjä yhdistelevät kerhot.

Louhimo, kuten muutkin Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton jäsenkeskukset, noudattavat toimintansa sisällöissä lastenkulttuurin laatukäsikirjan määreitä laadukkaasta lastenkulttuurista. Yksi merkittävä Omakerho-toiminnan tulos on siinä syntynyt lastenkulttuurin laatukäsikirjan määreiden pohjalta kehitetty toiminta- ja koordinaatiomalli. Toiminnan laatu luodaan ja ylläpidetään laadukkaiden ja kiinnostavien kerhosisältöjen lisäksi huolellisella ja

suunnitelmallisella koordinoinnilla. Laadukas toiminta edellyttää hyvien lähtökohtien ja puitteiden luomista heti alusta alkaen, mutta myös aktiivista toiminnan seuranta ja esiin nouseviin tarpeisiin reagointia.

Omakerhon hallinnosta vastaavan ohjausryhmän lisäksi alueen kerhotoimijoita haluttiin koota yhteen myös laajemmin. Louhimo kokosi oman kerhotoimintansa ympärille alueellisen kerhotoimijoiden yhteistyöverkoston. Sen kautta Omakerho on vankasti yhteydessä opetuspalveluiden, urheilutoimijoiden sekä kolmannen sektorin järjestämään kerhotoimintaan. Verkosto takaa päällekkäisyyksien välttämisen lisäksi myös toimijoiden välisen synergian ja kumuloituvat yhteisvaikutukset, jotka ovat enemmän kuin osiensa summa.

Miltei kaikilla kerhoilla oli jokin yhteys paikalliseen kulttuuritarjontaan. Maakuntateatterin yleisötyöntekijä vieraili draamakerhoissa, kuvataidekerhot vierailivat paikallisen taiteilijan ateljeessa ja musiikkiteknologia-kerhon osallistujat pääsivät vierailemaan oikeassa musiikistudiossa. Näin kerholaisille konkretisoitui kerhoaiheiden linkittyminen aitoon paikalliseen tekemiseen. Lähiesikuvien kautta on helppo hahmottaa kerhotekemisen liittyvän oikeiden ihmisten ammatinkuviin.

Kuva: Karri Kallio

Omakerho-toiminnan vaikutuksesta entistä useampi taiteilija on nähnyt lastenkulttuurin luontevaksi keinoksi toteuttaa taiteellisia sisältöjään. Toiminnan kautta Louhimolle on rakentunut taidekasvattajien pankki, jonka kautta yhteistyötahoille voidaan suositella lasten ja nuorten kohderyhmän syvää ymmärrystä omaavia rautaisia ammattilaisia. Samalla toiminnalla on yhteys musiikkiin erikoistuneen lastenkulttuurin viemiseen entistä monitaiteisemmaksi.

Omakerho-toiminta on edistänyt koulujen toimintakulttuuria entistäkin paremmin oppilaiden harrastamista tukevaksi ja koulujen tiloja on hyödynnetty monipuolisesti. Erään rehtorin mukaan kerhotoiminta on lisännyt oppilaiden toiminnallisuutta sekä monialaista oppimista. Omakerhon taidekasvattajien toiminta on tukenut myös oppimisen tuen tarpeessa olevia oppilaita. Suurimmat onnistumiset koettiin mahdollistamalla uusi harrastus entistä useammalle lapselle, joka ei vielä harrasta mitään.

Omakerho-toiminta on löytänyt vankat jalansijan alueellisessa kerhotarjonnassa. Siitä on muodostunut alueellinen malli, joka takaa hyvät rakenteet toiminnan jatkuvuudelle myös kärkihankkeen rahoituksen päätyttyä. Kärkihanke on muodostanut Louhimon toiminta-alueelle alustan, joka tarjoaa suurelle joukolle lapsia mahdollisuuden päästä kulttuurin ja taiteen pariin. Omakerho tarjoaa mahdollisuuden myös niille lapsille ja perheille, jotka eivät lähtökohtaisesti kulttuurin pariin ohjautuisi.

Parkouria koululaisille -hanke

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Suomen Parkour ry (SPY ry) Yhteistyökumppaneina SPY:n jäsenjärjestöt: Oulun parkour-seura, Kotkan parkour-liike, Helsingin, Turun, Kuopion ja Jyväskylän Parkour Akatemia, Tempputehdas Pori, Parkourkeskus Helsinki, Parkour Vault Lahti, Xjumpit Lohja, Akrohouse Hämeenlinna, Paimio Parkour, Kuopion parkourkeskus Tampere sekä Arkkitehtuurin tiedotuskeskus, Oranssi ry, Opetushallitus, Olympiakomitean Lasten Liike-hanke, WAU ry
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	32 parkour-ohjaajaa
Koulut	48 koulua
Oppilaat	8294 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Oulu, Tampere, Seinäjoki, Ikaalinen, Nurmo, Miehikkälä, Espoo, Jyväskylä, Helsinki, Lempäälä, Vantaa, Viinijärvi, Liperi, Pori, Hanko, Lahti, Kokemäki, Lohja, Hämeenlinna, Joensuu, Paimio, Vesilahti, Laukaa, Kempele, Kuopio, Askola
Hankkeen kesto	2016–2019

Parkourissa yhdistyvät liikunta, taide, kulttuuri ja arkkitehtuuri. Parkourissa pyritään etene-
mään kaupunkiympäristössä nopeasti ja sulavasti. Matkan varrella muun muassa juostaan,
kiivetään sekä hypitään. Liikkuminen tapahtuu vastuullisesti ja ympäristöä kunnioittaen.

Hankkeessamme esittelemme koulun toimintakulttuuriin uuden lajin, joka tukee koulu-
laisten harrastamista koulun pihaa ja tiloja monipuolisesti hyödyntäen myös itsenäisessä
harrastuskäytössä. Hankkeen jatkuessa tavoitteena on ollut vahvistaa lasten ja nuorten
luovuutta opettamalla lajin perusteet ja näin samalla lisätä heidän tietojaan ja taitojaan
taiteesta ja katukulttuuriperinnöstä.

Lapset itse toivoivat opetus- ja kulttuuriministeriön koululaiskyselyn tulosten perusteella
parkouria todella paljon. Hankkeemme on vastannut tähän kysyntään ja tarjonnut par-
kour-harrastusmahdollisuuksia valtakunnallisesti. Hankkeessa on käynnistetty parkour-il-
tapäiväkerhotoimintaa yhteistyössä jäsenjärjestöjen ja muiden yhteistyökumppanien
kanssa sekä tarjottu parkourin lajikokeilumahdollisuuksia ympäri Suomen. Tarkoituksena
on ollut suunnata lajikokeiluja etenkin syrjäseuduille, joissa mahdollisuudet parkour-har-
rastukselle ovat vähäisemmät kuin niillä paikkakunnilla, joissa tai joiden läheisyydessä
toimii parkour-toimija tai parkouria osana toimintaansa tarjoavia tahoja. Iltapäiväkerhoissa
sekä lajikokeilupäivissä hyödynnettiin koulun tiloja sekä sisällä että ulkona, mistä oppilaat
ja opettajat saivat uusia vinkkejä koulun tilojen sekä välineiden käyttöön.

Hankkeen tavoitteena on ollut myös pitkäjänteinen toiminnan kehittäminen ja muiden
lastenkulttuurin toimijoiden kanssa verkostoituminen. Olemme saaneet luotua täysin
uuden toimintamallin, kun olemme voineet opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen
avulla laajentaa yhdistyksemme toimintaa koulumaailmaan valtakunnallisesti kouluti-
mimme voimin. Osana hankkeen toista lukuvuotta kokeiltiin myös kuntien parkourohjaa-
ja-koulutusta. Sen tavoitteena oli taata, että osaamista jää paikkakunnalle järjestämällä
parkour-koulutusta liikunnan alan ammattilaisille. Yhteistyön ja yhteistyötahojen määrä on
kasvanut jokaisena hankevuonna.

Parkouria koululaisille -hanke on ollut meille, pienelle yhdistykselle, hieno mahdollisuus
laajentaa toimintaamme kouluille. Ilman hankerahoitusta tämä ei olisi ollut taloudellisesti
mahdollista. Parkouria koululaisille -hankkeessa käynnistettyä Liikunta-alan ammatti-
laisten parkourohjaajakoulutuksia on jatkettu hankkeen ulkopuolella tilauskoulutuksina
osana SPY:n yleistöimintää ja ne tulevat jatkumaan.

Kuva: Julius Töyrylä

Hankkeen tärkein laadullinen tulos on ollut, että lapset nauttivat valtavasti parkourin kokeilemisesta ja harrastamisesta. He ovat saaneet ikimuistoisia elämyksiä parkourin parissa, mikä toivottavasti kantaa eteenpäin kohti harrastuksen jatkumista. Joulukuun puolivälissä 2018 jopa 8294 lasta oli päässyt kokeilemaan parkouria, mikä ei muuten välttämättä olisi ollut mahdollista.

Lajikokeilupäivät ovat saaneet erinomaisen vastaanoton ja palaute on ollut yksinomaan positiivista niin koulujen opettajilta, rehtoreilta kuin oppilailtakin. Kannustava kilpailuton ilmapiiri ja mielekäs tekeminen innostavat myös passiivisempia oppilaita kokeilemaan uusia juttuja. Liikunnan riemu syntyy vapaudesta tehdä ja toteuttaa itseään. Iltapäiväkerhoissa sekä lajikokeilujen aikana ohjaajat ovat opettaneet tapoja harjoitella turvallisesti, mutta antaneet osallistujille esimerkkejä ja vapauksia kokeilla omia tapoja sekä suoriutua esteistä. Parkourin filosofiassa esteitä pyritään ylittämään, niin parkourissa kuin elämässä, itseään kehittämällä ja harjoittelemalla pitkäjänteisesti.

Kemiönsaaren Taidekioski – Kimitoöns Konstkiosk

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit Sagalundin lastenkulttuurikeskus ja Kemiönsaaren kunta

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	Yksi taidekasvattaja
Koulut	Seitsemän koulua
Oppilaat	600 oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat	Kemiönsaaren kunta
---------------------------------	--------------------

Hankkeen kesto	2018–2020
-----------------------	-----------

Taidekioski on matalan kynnyksen taidetyöpaja, joka kiertää kunnan kaikissa peruskouluissa kolmena aamupäivänä viikossa. Joka käynnillä Taidekioski vierailee yhdessä ryhmässä tai luokassa. Sen lisäksi taidekioski järjestää yhden avoimen työpajan koulun pisimmän välitunnin aikana. Osallistuminen on vapaaehtoista, ilmaista ja kaikille avointa.

Taidekioskin tavoite on, että jokainen lapsi saa ja uskaltaa kokeilla taiteen tekemistä. Tärkeintä ei ole lopputulos, vaan itse prosessi. Taidekioskin työpajassa on lupa leikkiä, käyttää mielikuvitusta, kokeilla ja epäonnistua.

Olenneisinta hankkeessamme on, että Taidekioski saavuttaa kunnan jokaisen lapsen. Hanke on mahdollistanut uudenlaisen kokeilun, joka ei olisi muuten ollut mahdollinen. Pitkien etäisyyksien takia on ollut mahdotonta viedä taidetta säännöllisesti kaikkiin kouluihin, mutta nyt jopa kahdeksanhenkinen saaristokoulu saa säännöllisesti taiteilijavierailun! Tulevaisuudessa aiomme esittää Kemiönsaaren kulttuuri- ja vapaa-ajan osaston lautakunnalle, että kunta voisi luoda 50 % viran lastenkulttuurille.

Koulupäiviin taidekioskin vierailu tuo raikkautta, yllätyksellisyyttä ja piristystä. Taidekioskin työpajassa ei anneta liikaa ohjeita tai valmiita malleja, vaan rohkaistaan näkemään asioita omalla tavalla ja kokeilemaan uusia asioita. Oppilaat ovat lähestyneet taidekioskia uteliaisuudella ja ilolla. Suuri osallistujamäärä (sekä poikia että tyttöjä) viittaa siihen, että lapset oikeasti kokevat kynnyksen osallistua taidetoimintaan matalaksi.

Opettajien mielipiteet toiminnasta ovat olleet jakautuneita, mutta ylivoimaisesti suurin osa palautteesta on ollut myönteistä. Kielteinen palaute on koskenut sitä, ettei taidekioskin toiminta ole ollut tavoitteellista ja toiminnasta on syntynyt jonkin verran sotkua. Myönteisissä palautteissa taas on huomioitu, että kaikki oppilaat ja jopa opettajat, joilla on ollut ennakkoluuloja taidetta kohtaan, ovat heittäytyneet taiteen tekemiseen. Toisaalta Taidekioskin toiminta on herättänyt myös hyviä ja kiinnostavia keskusteluja siitä, onko tärkeämpää itse lopputuote vai prosessi!

Toiminnan järjestäminen lyhyillä välitunneilla on hankalaa, ja järjestäjän kannalta unelma olisi kokonaisvaltainen koulupäivä, jolloin avoimelle työpajalle voisi olla enemmän aikaa.

Iloitsemme kuitenkin pienestä, jolla voi olla paljon suurempi vaikutus ja merkitys lasten elämässä pidemmän päälle – se voi herättää mielenkiinnon, uteliaisuuden ja halun tehdä enemmän. Paljon on kuitenkin kiinni vetäjästä. Meillä on ollut ilo ja onni saada ohjaaja, joka ymmärtää, ettemme halua opettaa lapsille uusia taiteenlajeja, vaan saada heitä määrittelemään taidetta itse. Ohjaajamme on ennakkoluuloton, heittäytyy mihin vain, osaa innostaa lapsia ja pitää hauskaa. Oman innostuksensa kautta hän on saanut myös lapset innostumaan.

Taidekaruselli

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Kuopion kaupunki Yhteistyökumppaneina Kuopion Taideopisto, Kuopion Tanssistudio, Musiikkikoulu Kantele sekä Kuopion kaupungin kansalaisopiston alaisuudessa toimivat Kuvataidekoulu Värikäs ja Käsityökoulu Taituri
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	6–8 taidekasvattajaa vuosittain
Koulut	6–10 koulua vuosittain
Oppilaat	90–130 oppilasta vuosittain
Paikkakunta/paikkakunnat	Kuopio
Hankkeen kesto	2016–2019

Taidekaruselli on Kuopion kaupungin taiteen perusopetuksen oppilaitosten yhteishanke. Hankkeen tavoitteena on tarjota perusopetuksen kakkosluokkien oppilaille mahdollisuus tutustua taideharrastuksiin kouluilla järjestettävän maksuttoman harrastustoiminnan muodossa sekä samalla tehdä taiteen perusopetusta tunnetuksi ja lisätä taideharrastusten kysyntää Kuopiossa. Kuopion kaupungin taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa annetaan opetusta viidellä taiteenalalla: musiikki, tanssi, teatteritaide, kuvataide ja käsityö.

Taidekaruselli-toimintaan osallistuvat koulut valittiin opetus- ja kulttuuriministeriön koululaiskyselyn vastausaktiivisuuden perusteella. Valitut koulut sijaitsevat kauempana kaupunkikeskustasta, jossa taideharrastuspaikat pääosin sijaitsevat.

Toiminnan kohderyhmäksi valittiin toisen luokan oppilaat, joiden mahdollisuudet osallistua iltapäivätoimintaan ovat olleet rajallisia. Jos halukkaita osallistujia oli enemmän kuin ryhmiin voitiin ottaa, valintaa tehtiin yhdessä kakkosluokkien opettajien kanssa asettaen etusijalle lapset, jotka eivät vielä ole löytäneet itselleen mieluisaa harrastusta. Tavoitteena oli myös tätä kautta toteuttaa kärkihankkeen ajatusta: jokaiselle lapselle harrastus.

Yhteistyö koulujen kanssa sujui pääosin hyvin. Jonkin verran toivottiin tiiviimpää yhteydenpitoa Taidekarusellin ohjaajien ja eri taiteenlajien opettajien kesken myös lukuvuoden aikana. Yhtäältä toivottiin Taidekarusellin sisältöjen sovittamista koulutyön teemoihin, mutta toisaalta pidettiin hyvänä, että vaihtuvien jaksojen sisällöt olivat täysin itsenäisiä

eivätkä noudatelleet koulun taideaineiden sisältöjä. Opettajilta on myös tullut positiivista palautetta siitä, että Taidekarusellissa eri taiteenaloihin ehditään paneutua perusteellisemmin kuin mihin perusopetuksen niukat tuntiresurssit antavat mahdollisuuden.

Taidekaruselliin osallistuneilta oppilailta ja heidän huoltajiltaan saatu palaute on ollut hyvin positiivista: erityisesti on kiitetty toiminnan monipuolisuutta, maksuttomuutta ja sijoittumista koulun tiloihin heti koulupäivän jälkeen. Eräs alussa epäilevästi osallistumiseensa suhtautunut poika oli keväällä Taidekarusellin päättyessä todennut äidilleen: ”harmittaa, että tätä on vain kakkosluokkalaisille”.

Kuva: Vicente Serra.

Taidekarusellin toteuttajien kannalta hanke on ollut antoisa ja tarjonnut vaihtelua tavanomaiseen opetustyöhön. Vaihtuvien ryhmien kanssa toimiminen ja toiminnan soveltaminen erilaisiin kouluympäristöihin ovat haastaneet ohjaajia kehittämään toimintatapojaan ja muokkaamaan Taidekarusellin sisältöjä. Kohdekouluilla on jo opittu siihen, että Taidekaruselli jatkuu, ja sen käyttöön varataan lukuvuoden mittaan vaihtuvia tiloja.

Perusopetuksen uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan koulujen yhteistyötä ympäröivän yhteisön kanssa.

Kertynyttä kokemusta pystytään toivottavasti hyödyntämään myös tulevaisuudessa. Viiden taiteen perusopetuksen oppilaitoksen yhteistyö Taidekaruselli-hankkeessa on tuonut koulujen harrastustoimintaan monipuolisuutta, jota mikään yksittäinen toimija ei pysty tarjoamaan.

Hankkeen kaikkein tärkein anti on kuitenkin varmasti se, että Taidekarusellin kautta yli 300 kuopiolaista lasta on päässyt kurkistamaan erilaisten taiteenlajien maailmaan. Taidekarusellin tarjoamat ”taidemaistiaiset” ovat jo tuoneet uusia harrastajia taiteen perusopetuksen piiriin. On myös mahdollista, että toisella luokalla tapahtunut tutustuminen eri taiteenaloihin on lisännyt hakeutumista perusopetuksen 3. luokalta alkavaan taideaineiden painotettuun opetukseen.

Taito Plussa -kärkihanke

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry (Taitoliitto) sekä sen paikalliset yhdistykset Taito Keski-Suomi ry, Taito Pirkanmaa ry, Taito Itä-Suomi ry, Taito Etelä-Pohjanmaa ry, Taito Etelä-Suomi ry, Taito Uusimaa ry, Taito Satakunta ry, Taito Varsinais-Suomi ry ja Taito Pohjois-Pohjanmaa ry
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	20 taidekasvattajaa
Koulut	45 koulua
Oppilaat	834 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Saarijärvi, Kannonkoski, Juupajoki, Hämeenkyrö, Tottijärvi, Valkeakoski, Pälkäne, Kolho, Kuopio, Nurmijärvi, Mäntsälä, Pori, Parikkala, Luumäki, Helsinki, Isojoki, Karijoki, Laihia, Kuusamo, Oulu, Raisio, Naantali
Hankkeen kesto	2017–2018 Jatkohanke Taito Plussa 2 2018–2019

Taito Plussa -kärkihankkeen tavoitteena oli käsityön, taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen ja paikalliseen kulttuuriperintöön tutustuminen harrastustunneilla kouluissa. Tavoitteena oli lisätä käsityön, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuksia harrastaa käsityötä, muotoilua ja teknologiaa osana kulttuuriperintöä ja paikallista kulttuuria omassa koulussaan. Hankkeessa toteutetaan erilaisia projekteja paikkakuntakohtaisesti oman alueen kulttuuriperintö huomioiden.

Taito Plussa -hanke toteutettiin paikallisesti kunkin koulun kanssa tehtävän erillisen toimintasuunnitelman mukaan viikoittain. Oppilaita ohjattiin ilmaisemaan itseään monipuolisesti käsityön eri osa-alueilla teematyöskentelyn keinoin. Tutustuttiin suomalaiseen kulttuuriin, kulttuuriperintöön, vuodenaikoihin, juhlaperinteeseen, lähiluontoon ja ympäristöön. Hankkeessa syntyi muun muassa erilaisia tarinoita, teoksia, tuotteita, lavastuksia ja asusteita.

Tarinat alkoivat elää ja näyttäytyivät eri foorumeilla. Ne tuotiin näkyväksi muun muassa näyttelyiden, juhlien, ympäristötaiteen ja sosiaalisen median keinoin yhteistyössä eri kulttuurilaitosten sekä oppilaiden, vanhempien ja koulun kanssa.

Hanke mahdollisti laadukkaan käsityö-, muotoilu- ja teknologiakasvatuksen mahdollisimman monen lapsen ja nuoren saataville sekä täydensi näin koulun käsityö-, taide- ja kulttuurikasvatusta. Tavoitteena oli luoda harrastustoimintamalli, joka toisi jatkuvuutta käsityön harrastamiseen osana lasten koulupäivää tai välittömästi sen päätyttyä. Hanke vahvisti perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti koulun sekä käsityön ja kulttuurin ammattilaisten, ammattitaitoisten opettajien ja ohjaajien yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Lapset ja nuoret saivat itse olla vaikuttamassa harrastustuntien sisältöihin, mikä lisäsi oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tasa-arvoisuutta, kestävän tulevaisuuden rakentamista ja hyvinvointia myös monikulttuurisuuden näkökulmasta.

Keskeyttäneiden määrä hankkeeseen osallistuneiden keskuudessa erittäin pieni. Oppilailta sekä heidän vanhemmilta kerätyn palautteen perusteella lapsen ja nuorten ensisijainen syy osallistua toimintaan oli erityinen innostus tehdä juuri käsitöitä. Harrastusta ei siis valittu satunnaisesti vain joksikin harrastukseksi. Toiveet hankkeen jatkosta toteutuivat Taito Plussa2 -jatkohankkeen muodossa lukuvuonna 2018–2019.

PopUp Sipoo

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Sipoon kunnan koulutuspalvelut Yhteistyökumppaneina Lilla Villan, Sipoon kunnan kulttuuri- ja liikuntapalvelut, Liikuntakeskus PompiT, Parkour Helsinki, Porvoon kuvataidekoulu, Suomen tiedekoulu, Keravan Tanssiopisto sekä paikalliset ja lähiseudun kulttuuri- ja liikuntatoimijat
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	23 taidekasvattajaa
Koulut	Kerhotoimintaa yhdeksällä koululla, kaikkina vuosina yhteensä 15:a koululla
Oppilaat	Kerhotoiminnassa 200 oppilasta keväällä 2019, kaikkien hankekausien aikana yhteensä 1200 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Sipoo
Hankkeen kesto	2016–2019

Jatkohankkeella pyritään vakiinnuttamaan ja kehittämään edelleen lukuvuosina 2016-2018 aloitettua harrastustoimintaa. Tavoitteena on luoda toimiva malli, jonka turvin lisätään taiteen ja kulttuurin harrastusmahdollisuuksia perusopetuksen oppilaille. Kunnan kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa pyritään rakentamaan systemaattisempaa ja suunnitelmallisempaa yhteistyötä. Tärkeänä tavoitteena on kehittää toimintaa niin, että ne oppilaat, jotka tällä hetkellä eivät osallistu mihinkään koulun tai muun järjestäjän harrastetoimintaan, löytäisivät itselleen uuden mieleisen harrastuksen.

Toisena tärkeänä tavoitteena on saada harrastustunteja pienten kyläkoulujen oppilaille. Monet sipoolaiset lapset ja nuoret asuvat kaukana harrastustoimintapaikoista. Koulupäivien välittömään läheisyyteen järjestetyillä PopUp-kerhoilla pyritään tarjoamaan harrastusmahdollisuuksia helposti ja edullisesti. Näin sipoolaiset lapset pääsevät kokeilemaan erilaisia harrastusmahdollisuuksia omassa koulussaan tai koulussa, joka on hyvin lähellä omaa koulua.

PopUp-kerhoja järjestetään kouluilla koulupäivien päätyttyä mahdollisimman monessa koulussa ja mahdollisimman monipuolisella tarjonnalla. Kevätlukukaudella 2019 järjestetään arkkitehtuuri-, elokuva-, kuvataide-, tiede-, koodaus-, golf-, tanssi- ja parkourteemaisia kerhoja. Yhteistyön kautta koulut saavat luotua kontakteja kerhotoimijoihin ja voivat järjestää jatkossa myös muuta kerhotoimintaa näiden toimijoiden kanssa.

Kerhojen lisäksi on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä paikallisten kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa laajempia kokonaisuuksia, jotka on sidottu koulujen lukuvuosisuunnitelmaan ja jotka tukevat kouluissa toteutettavia teemakokonaisuuksia. Esimerkiksi kaikki sipoolaiset neljäsluokkalaiset osallistuivat Topelius nyt -projektiin, johon liittyi oopperamainen esitys sekä työpajat ennen ja jälkeen esityksen. Koko ikäluokkaa koskevilla kulttuuritapahtumilla halutaan varmistaa, että kaikki sipoolaiset tietynikäiset oppilaat pääsevät osallisiksi kulttuuri- ja liikuntatoiminnasta. Tällaisista tapahtumista halutaan luoda jatkumo kunnassa.

Tavoitteen saavuttamiseksi Sipoon koulutuspalvelut on luonut kulttuuri- ja liikuntakalenterin, joka esittelee monipuolisesti eri kulttuurialojen tapahtumia ja toimijoita. Tapahtumat koskevat tietyn tai tiettyjen vuosiluokkien oppilaita, millä pyritään siihen, että kaikki sipoolaiset lapset ja nuoret olisivat kulttuurikasvatuksen osalta tasa-arvoisessa asemassa riippumatta siitä, missä päin Sipoota he asuvat ja käyvät koulua. Kulttuuri- ja liikuntakalenterin lisäksi pyrimme jatkamaan kerhotoimintaa yhdistämällä kärkihankkeen ja Opetushallituksen rahoittaman kerhotoiminnan, jossa tarjotaan oppilaille kaikkien kysyimpiä kerhoja.

Harrastetuntien järjestäminen Joensuun alueen kouluilla ja Kaikki harrastaa

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Joensuun lastenkulttuurikeskus (Joensuun kaupunki), 2016–2017 ja 2018–2019 Osatoteutus Kontiolahden kunta ja Rääkkylän kunta 2018–2019 Yhteistyökumppaneina kaupungin ja kuntien opetuspalvelut/koulutoimi, nuorisopalvelut/nuorisotoimi, Osuuskunta Hurma, Kuopion tanssistudio, Sanaratas, Kulttuuritalo Louhi ja yksittäiset taiteilijat
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	23 taidekasvattajaa
Koulut	14 koulua
Oppilaat	640 lasta ja nuorta
Paikkakunta/paikkakunnat	Joensuu, Kontiolahti, Rääkkylä
Hankkeen kesto	2016–2017, 2018–2019

Kaikki harrastaa -harrastustuntien tavoitteena on lisätä harrastustoiminnan mahdollisuuksia erityisesti maaseutualueilla sijaitsevilla kouluilla, joilla ei ole lainkaan tai on vain niukasti harrastustoimintaa. Lisäksi pyritään lisäämään taiteen harrastusmahdollisuuksia Pohjois-Karjalassa. Vuonna 2018 aloitetussa hankkeessa on ollut mukana erityisryhmiä kahdella eri koululla. Toiminta on ollut erityisen merkityksellistä taiteen tasa-arvoisen saavutettavuuden kannalta.

Hankkeen tärkein anti on ollut tuottaa harrastustunteja sekä lisätä harrastusmahdollisuuksia Pohjois-Karjalan alueella. Lapsille toiminta on merkinnyt mahdollisuutta tuoda esille omaa osaamistaan muun muassa koulun juhlissa, kun taas kouluille on kehittynyt uusia yhteistyöverkostoja. Järjestäjänä Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkosto on verkostoitunut alueen taiteilijoiden kanssa ja lisäksi päässyt perehtymään koulujen olosuhteisiin ”lähietäisyydeltä”. Harrastustunteja järjestäessä yhteistyö koulujen kanssa on tiivistynyt. Samalla on saatu lisää tietoa eri alueiden omintakeisista paikallisista piirteistä, jotka vaikuttavat yhteistyöhön.

Hankkeessa kehitettiin yhteistyössä Osuuskunta Hurman kanssa monialaisen kerhotoiminnan toimintamuoto. Kokemusta hyödynnettiin myös jälkimmäisessä hankkeessa, jossa käytetään taiteilijaparityöskentelyä.

Monialaiset kerhot, joissa eri alojen taiteilijat yhdistivät osaamisensa, toimivat hyvin pienillä kouluilla. Lapset saivat kurkistaa eri taiteenaloihin, eikä yksipuolinen kerhosisältö olisi ehkä saavuttanut niin monia osallistujia. Myös taiteilijoille on helpompaa sitoutua periodiluonteiseen toteutukseen etenkin, kun kerhotoimintaa järjestettiin maaseutualueilla pitkien välimatkojen takana. Työskentely vaatii taiteilijoilta yhteistoimintaa ja yhteissuunnittelua.

Taideharrastus ihan lähellä

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Hämeenlinnan kaupungin Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX
Yhteistyökumppaneina Janakkalan, Hattulan ja Riihimäen kunnat

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	Taidekasvattajat ja kulttuurialan ammattilaiset: 7 (2016–2017), 17 (2017–2018), 8 (2018–2019)
Koulut	Koulut: 25 (2016–2017), 51 (2017–2018). Vuonna 2018–2019 toimintaa 33 koululla ja kuudessa nuorisotilassa
Oppilaat	516 (2016), 736 (2017), 644 (2018) oppilasta viikoittain

Paikkakunta/paikkakunnat

Hämeenlinna

Hankkeen kesto

2016–2019

Taideharrastus ihan lähellä -hankkeen toisella kaudella toimintaan on vakiintunut neljä erilaista harrastusryhmätyyppiä. Toiminnan runkona ovat iltapäivisin, heti koulupäivän jälkeen toimivat Taideharrastus ihan lähellä -harrastusryhmät. Niiden lisäksi taidetta pääsee harrastamaan aamuisin ennen koulupäivän alkua Taideaamuissa, keskellä koulupäivää pitkällä välitunneilla Taidekioskissa sekä alkuillasta nuorisotiloilla toimivissa matalan kynnyksen avoimissa Taidetila-pajoissa. Samat hyväksi havaitut tavat tuottaa harrastustoimintaa ja tavoittaa lapsia ja nuoria jatkuvat kolmannen kauden aikana ja niitä kehitetään edelleen. Tarkoituksena on saada toiminnasta jatkuvaa.

Hankkeen pääasiallinen tavoite on madaltaa kulttuuriharrastamisen kynnystä tarjoamalla harrastuksia lähipalveluna koulun omissa tiloissa. Osa ryhmistä painottuu perinteisiin suosikkiharrastuksiin, mutta hankkeessa on luotu myös uusia harrastekokonaisuuksia sekä yhdistetty esimerkiksi taiteen ja liikunnan sisältöjä parkourin ja luovan tanssin muodossa. Vuonna 2018–2019 erityishuomion kohteena on yläkoululaisten innostaminen.

Taidetta harrastetaan hankkeessa mahdollisimman monipuolisesti. Kuvataidetoiminnassa lapset piirtävät, maalaavat, muovailevat ja harrastavat kuvanveistoa. Vaatesuunnittelussa osallistujat pääsevät luomaan vaatteita ja asusteita. Mediaryhmissä tehdään esimerkiksi hahmoja ja ympäristöjä piirtämällä ja muovailemalla sekä kuvataan niistä animaatioita. Mediaryhmissä tekniikan oppimisen lisäksi on tärkeää, että kaikki pääsevät toteuttamaan itseään ja käyttämään luovuuttaan. Muotoilussa suunnitellaan kaikkea kengistä ja roboteista pienoismalleihin.

Taideharrastustoiminta koulun tiloissa ja nuorisotiloilla lisää lasten ja nuorten kulttuurista osallisuutta sekä vähentää alueellisia ja sosioekonomisia eroja kulttuuriharrastuksen saatavuudessa. Tärkeää on, että hankkeen kautta taidetta on ollut mahdollista harrastaa myös muualla kuin keskusta-alueilla. Kulttuuriharrastaminen on ollut mahdollista myös lapsille, joiden perheessä ei ole vahvaa harrastuskulttuuria tai mahdollisuutta kuljettaa lapsia keskusta-alueille.

Kuva: Erika Aalto.

Kauden 2017–2018 vapaaoppilaspaikkatietojen perusteella toiminta on tavoittanut hyvin perheitä, joissa tulotaso on matala. Maksullisiin harrasteryhmiin osallistui kaudella 2018–2019 522 lasta ja nuorta, joista 113 harrasti maksuttomilla vapaaoppilaspaikoilla. Lisäksi noin 214 lasta ja nuorta osallistui maksuttomiin Taidekioskeihin ja yläkoululaisten Taidetila-toimintaan viikoittain. Käytössä olleet osallistumismaksut ovat olleet vain nimellisiä.

Hankkeessa edistetään myös maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kotoutumista ja osallistumista harrastustoimintaan. Harrastustoiminnan saavutettavuutta on osaltaan edistetty sillä, että kaksikieliset lapset ovat päässeet toteuttamaan itseään englanninkielisessä kuvataideryhmässä, suomi–arabia -kuvataideryhmissä sekä ruotsinkielisessä mediataidekioskissa. Venäjää puhuvat lapset ovat puolestaan saaneet opetusta parkourin saloihin.

Kulttuurilukkari joka kouluun

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Lahden kaupungin kulttuuripalvelut, Lastenkulttuurikeskus Efekt
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	Kuudesta seitsemään taiteilijaa tai taiteilijaryhmää vuosittain
Koulut	20–24 koulua vuosittain
Oppilaat	223 (2016–2017), 296 (2017–2018), 405 (2018–2019) oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Lahti
Hankkeen kesto	2016–2019

Hankkeen tavoitteena on tuoda kulttuuri osaksi lasten arkea, vahvistaa lasten ja nuorten luovuutta sekä lisätä taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Kärkihankkeessa edistetään lastenkulttuurin ja taiteen perusopetuksen toimijoiden yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa taidetta ja kulttuuria koulun tiloissa lisätään.

Hankkeessa on lisätty kulttuuripainotteista kerhotoimintaa kouluilla ja tarjottu lapsille mahdollisuus osallistua maksuttomaan kerhotoimintaan. Hanke on tarjonnut myös mahdollisuuksia menetelmien ja omien työskentelytapojemme kehittämiseen. Toimintaa kehitettiin ensimmäisen vuoden kokemusten pohjalta paljon lukuvuonna 2017–2018 ja kehitystyö on edelleen käynnissä.

Hanke on mahdollistanut sadoille lapsille mieluisan, pitkäkestoisen ja maksuttoman kulttuuriharrastuksen omalla koululla tai sen lähituntumassa. Toimintaa pyritään jatkamaan jossain muodossa myös tulevaisuudessa.

Innovatiiviset sisällöt

Tutki vanhaa, ihmettele uutta – Aboa Vetus & Ars Novan taidekerho lapsille ja nuorille

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Aboa Vetus & Ars Nova -museo Yhteistyökumppanina Puolalan koulu (Turun kaupunki)
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	12 ohjaajaa/taide- ja kulttuuriperintökasvattajaa
Koulut	Yksi koulu
Oppilaat	51 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Turku
Hankkeen kesto	2016–2019

Tutki vanhaa, ihmettele uutta -hankkeen aikana Aboa Vetus & Ars Nova -museolla on järjestetty alakouluikäisten arkeologia- ja taidekerhotoimintaa. Kerran viikossa kokoontuvassa kerhossa on tutustuttu museon sisältöjen pohjalta arkeologiaan, historiaan ja taiteeseen. Kerholaiset ovat muun muassa vierailleet arkeologisilla kohteilla, tutkineet arkeologisia löytöjä ja päässeet itsekin osallistumaan kaivaustoimintaan. Arkeologian rinnalla kerholaiset ovat tutustuneet monipuolisiin nykytaiteen näyttelyihin ja tehneet erilaisia taide- ja kädentaitotöitä niiden inspiroimina. Hankkeen myötä museon tiloissa on ollut yleisölle esillä kolme kerholaisten töitä esittelevää näyttelyä.

Arkeologia ja nykytaide ovat aloja, jotka eivät ole vielä laajalti mukana koululaisille tarjottavassa iltapäivätoiminnassa. Aboa Vetus & Ars Novan kokoelmien ja osaamisen pohjalta lapsille on kerhossa pystytty tarjoamaan täysin ainutlaatuisia pedagogisia kokonaisuuksia, joiden lähtökohtana on museon kulttuuriperintökasvatusperiaatteen mukaisesti antaa lapsille aitoja kokemuksia. Lapset ovat tavanneet oikeita arkeologeja ja käsitelleet aitoja maalöytöjä. Nykytaiteen näyttelyitä on tarkasteltu ihmettelyn kautta ja annettu tilaa lasten omalle mielipiteelle ja luovuudelle.

Jokaisen kevätkauden huipennuksena ovat olleet kerhon näyttelyt, jotka ovat olleet esillä museon Omatila-galleriassa. Näyttelyiden kautta kerhon toimintaa on avattu muulle museoyleisölle. Lapsille omien töiden esiin saaminen museoon on ollut tärkeä ja arvokas asia.

Kuva: Jari Nieminen.

Monet kerhossa kehitetyistä työpajamenetelmistä ovat sellaisia, joita on jo aikaisemmin kokeiltu esimerkiksi museon järjestämissä lasten kesäkouluissa tai koulujen kanssa toteutetuissa projekteissa. Lähtökohtana on ollut, että arkeologiaa ei tarvitse erikseen "muokata" lapsille sopivaksi! Aitous, asiantuntijuus ja tiedon kompleksisuus kiinnostavat myös lapsia. Sama koskee nykytaidetta: aitojen teosten äärellä on harjoiteltu taiteesta puhumista, oman mielipiteen muodostamista ja eri tapoja tarkastella taidetta. Monimutkaisiakaan nykytaiteen sisältöjä ei ole vältetty, vaan niitä on lähestytty lasten kanssa toiminnan ja itse tehtävien töiden avulla. Museomme tietysti mahdollistaa myös ainutlaatuisella tavalla arkeologian ja nykytaiteen sisältöjen yhdistämisen. Tämä voimavara on hyödynnetty myös hankkeen toiminnassa: on esimerkiksi tutkittu arkeologisia löytöjä ja tehty niiden pohjalta omaa taidetta.

Aina vuoden lopuksi olemme järjestäneet museolla arkeologia- ja taidekerhon pikkujoulut, joihin on kutsuttu mukaan myös kerholaisten perheet. Näissä tilanteissa kerholaiset ovat päässeet toimimaan itse asiantuntijoina ja kierrättäneet ja opastaneet perheenjäsentään museon näyttelyissä.

Hankkeessa on syntynyt uusia lasten kanssa työskentelyyn sopivia arkeologian ja nykytaiteen käsittelyn tapoja, joita voidaan hyödyntää jatkossakin museon lasten kanssa toteutamassa museokasvatustoiminnassa. Aboa Vetus & Ars Novan museokasvatustoiminnan

tavoitteena on elämänikäinen kulttuuri-, kulttuuriympäristö- ja taidekasvatus, joka rakentuu museon tarjoamien sisältöjen ympärille. Museokasvatustoiminta on kiinteä osa museon toimintaa jatkossakin.

Hankkeen tärkein tulos on kuitenkin tyytyväiset osallistujat. Kerholaisilta on kerätty palautetta joka lukukauden lopuksi ja se on aina ollut hyvää. Paras palaute on se, että osa lapsista on ollut kerhossa mukana koko kahden ja puolen vuoden ajan! Arkeologia kiehtoo lapsia. Se antaa oivallisia konkreettisia tapoja hahmottaa menneisyyttä. Itse tekemisen ja monipuolisten materiaalien kautta on helppo lähestyä lasten kanssa myös nykytaidetta. Kerhotehtävien kautta on rohkaistu lasten luovuutta, itseluottamusta ja uteliaisuutta. Tavoitteena on, että kerhossa herännyt kiinnostus historiaan ja taiteeseen kantaisi lasten elämässä aikuisuuteen asti. Museon kannalta ihaninta on ollut nähdä, miten museosta on nopeasti tullut kerholaisten kotipesä, tuttu paikka, jonne on helppo tulla.

Arkkitehtuurikerhot 2016–19

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Arkkitehtuurikeskus ry, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo Yhteistyökumppaneina Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA, Oulu-opisto, Oulun parkour-seura, Seinäjoen kaupungin kulttuuri-, museo- ja nuorisopalvelut, Arkkitehtuurihuone Buenaventura, Jolma arkkitehdit, Bryggman-säätiö, Suomen Parkour ry, Alvar Aalto -museo, Uudenkaupungin kaupunki
Osallistujamäärät	
Taidekasvattajat	13 arkkitehtuurikasvattajaa
Koulut	14 koulua
Oppilaat	Toimintaan osallistuneita oppilaita vuosittain n. sata, esittelypajojen ja markkinoinnin piirissä n. tuhat oppilasta vuosittain
Paikkakunta/paikkakunnat	Oulu, Seinäjoki, Tampere, Turku, Uusikaupunki, Helsinki, Jyväskylä
Hankkeen kesto	2016–2019

Arkkitehtuuri on keskeisessä roolissa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Arkkitehtuurikasvatuksella tuetaan lasten ja nuorten paikallisidentiteetin vahvistumista, ympäristönluokitaitoa, luovaa ongelmanratkaisukykyä sekä osallisuuden kokemusta ja kykyä vaikuttaa rakennetun ympäristön tulevaisuuteen.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen kärkihankkeen tavoitteena on ollut lisätä alueellisten lastenkulttuurin, kasvatuksen ja arkkitehtuurin toimijoiden välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä, laajentaa valtakunnallista arkkitehtuurikasvatuksen verkostoa, vahvistaa arkkitehtuurikasvatusta osana lastenkulttuuria siellä, missä ei vielä ole arkkitehtuurin taiteen perusopetusta tai muuta vakiintunutta toimintaa, kehittää edelleen poikkitieteellisiä menetelmiä yhdessä lasten ja nuorten kanssa sekä tuottaa ala- ja yläkouluille sopivat, painotukseltaan erilaiset kerhokokonaisuudet. Samalla kerhoilla on tuettu koulujen

kulttuurikompetenssin vahvistamiseen, monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin sekä oppimisympäristöjen laajentamiseen liittyviä tavoitteita.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo on kerhohankkeellaan lisännyt arkkitehtuurikasvatuksen saavutettavuutta ja vahvistanut toimijaverkostoa valtakunnallisesti. Se on pystynyt juurruttamaan toimintaa erityisesti Seinäjoella ja Tampereella. Molemmissa kaupungeissa on kiinnitetty erityistä huomiota laajojen sisältö- ja vinkkipakkien tuottamiseen tulevaisuutta varten.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen kerhoissa sekä ala- että yläkouluikäiset oppilaat ovat harrastaneet arkkitehtuuria monipuolisia ja poikkitaiteellisia menetelmiä käyttäen. Kerhoissa on tutkittu rakennettua ympäristöä liikkuen ja kaikilla aisteilla havainnoiden, dokumentoitu sen mielenkiintoisia ilmiöitä valokuvaten ja videoiden, tehty virtuaalimatkoja eri kulttuureiden rakennettuihin ympäristöihin sekä luotu mielikuvituksellisia esineitä, tiloja, taloja ja kaupunkia eri tekniikoilla piirtäen tai maalaten ja pienoiskoossa tai 1:1-mittakaavassa rakennellen. Parhaimmillaan koululaiset ovat päässeet muokkaamaan olemassa olevaa ympäristöä iloisemmaksi sekä itselleen että kaikille kaupunkilaisille: Seinäjoella kerholaiset elävöittivät puistotilaa penkkien tuunaamisen ja ympäristötaiteen keinoin.

Arkkitehtuurikerhoissa tehtiin yhteistyötä myös Suomen Parkour ry:n kanssa Jyväskylässä, Oulussa, Seinäjoella ja Helsingissä. Yhteistyöhön kehitettiin eri tapoja: osa kerhoista kokoontui yhteisesti, kun taas osa kerhoista vieraili toistensa tunneilla. Parkourin ja arkkitehtuurin sisällöissä ympäristön havainnoiminen ja kaupunkiympäristössä liikkuminen yhdistyivät toisiinsa antoisilla tavoilla. Eri paikkakuntien kokemuksista voisi yhdessä syntyä hieno yhteinen kerhokokonaisuus.

Arkkitehtuurikerhojen monialaiset työskentelyn tavat sekä suunnittelemalla oppiminen ovat osoittautuneet erinomaisiksi ja koululaisille mielekkäiksi tavoiksi niin luovien taitojen kartuttamiseen kuin rakennetun ympäristön ilmiöihin tutustumiseen. Yläkoululaisia motivoivat erityisesti uudet teknologiat sekä kiinnostus arkkitehturin ammattia kohtaan, jolloin pääpaino kerhosisällöissä oli suunnittelemalla oppimisessa. Alakoululaisia motivoi erityisesti leikinomainen ja elämyksellinen työskentely mitä erilaisimpien teemojen parissa. Monitaiteisuus toteutui hienosti esimerkiksi Seinäjoella, jossa arkkitehtuurin tutkimiseen ja mallien rakentamiseen saattoi yksittäisellä kerhokerralla nivoutua esimerkiksi musiikkia ja maalaustaidetta tai sanataidetta ja muotoilua. Molemmilla kouluasteilla työskentelyyn on saatu hyvin nivottua myös arkkitehtuurin perusteita ja teoriaakin.

Arkkitehtuuri arjen ilmiönä sekä tilan ja paikan taiteena on olennainen osa kulttuuriamme. Sitä voidaan tutkia niin eilisen, tämän päivän kuin huomisenkin näkökulmasta. Kulttuurituntemus on lisääntynyt kerhoissa kuin itsestään arkkitehtuurin moninaisten ilmiöiden parissa työskennellessä.

Kuva: Mia Kellberg-Hakala.

Historiakerhot 2016–2019

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura, koulut ja museot kerhopaikkakunnilla

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	12 ohjaajaa/kulttuuriperintökasvattajaa
Koulut	11 koulua/museota
Oppilaat	150 nuorta

Paikkakunta/paikkakunnat	Lohja, Tampere, Kajaani, Rauma, Turku, Joensuu, Jyväskylä, Helsinki, Virrat, Lammi, Kööpenhamina
---------------------------------	--

Hankkeen kesto	2016–2019
-----------------------	-----------

Historiakerhotoiminnan tarkoituksena on vahvistaa kerholaisten kulttuurista osaamista ja osallisuutta sekä edistää heidän kulttuuristen oikeuksiensa toteutumista. Historiakerhot tukevat nuorten kasvua ja kehitystä vaikuttaviksi toimijoiksi omassa yhteisössään, yhteiskunnassa ja maailmassa. Kerhot ovat mahdollistaneet nuorten osallisuuden kokemuksen ja vahvistaneet

heidän osaamistaan ja asiantuntijuuttaan kulttuuriperinnön kehittämiseen ja määrittelyyn. Kerhojen myötä osallistujien kulttuurihistorian ja perinteiden tuntemus sekä kulttuurin lukutaito on kehittynyt. Historiakerhojen sisällöt pohjautuvat kulttuurisen kestävyyden arvoihin.

Kuva: Kati Nurmi.

Kerhojen kehittämisestä ja hallinnosta on vastannut Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura. Kerhojen ohjaajina on museoalan ammattilaisia ja taide- tai historia-alojen loppuvaiheen opiskelijoita. Muutamissa kerhoissa ohjaaja on ollut historian opettaja. Ohjaajat kehittävät aktiivisesti kerhotoimintaa ja jokaisen kerhon sisällöt ja toimintasuunnitelmat ovatkin erilaisia ja niin nuorten kuin ohjaajiensakin näköisiä.

Kerholaiset ovat päässeet mukaan myös seuran aktiiviseen hanketoimintaan. Osa kerhoista oli mukana Kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden Mobiilireittejä kulttuuriperintöön -hankkeessa ja valmisteli yhteistyössä mobiilireitin paikallisen museon kanssa.

Osa kerhoista puolestaan osallistuu seuran Heritage Hubs -hankkeeseen, jossa tutkitaan omaa kulttuuriperintöä ja jaetaan sitä espanjalaisten ja serbialaisten koululaisten kanssa. Hankkeen ajatuksena on valita ja jakaa jokin oman kulttuuriperinnön muoto sekä kokea, millaiseksi se muotoutuu eurooppalaisten koululaisten käsissä. Hanketta rahoittaa EU:n Luova Eurooppa -ohjelma.

Lohjalla historiakerholaiset valitsivat tärkeäksi kulttuuriperinnökseen mölkyn ja korvapuustit, joista valmisteltiin videot jaettaviksi espanjalaisen Nájeran kaupungin koululaisten kanssa. Historiakerholaiset matkustavat myöhemmin Espanjaan katsomaan, kuinka mölkky ja korvapuustit luonnistuvat espanjalaisilta. Espanjalaisten koululaisten vastavierailua varten kerhossa harjoitellaan riojalainen perinnetanssi sekä tutustutaan alueen ruokakulttuuriin. Uskomme, että hankkeen lopussa oppilaat havaitsevat, että kaikista valituista kulttuuriperinnön muodoista löytyy meitä vahvasti yhdistäviä eurooppalaisia juuria, ja että loppujen lopuksi meidän välillämme kautta maanosan on enemmän yhdistäviä kuin erottavia tekijöitä.

Historiakerhot ovat sytyttäneet nuorissa intoa oman kulttuuriperinnön ja historian harrastamiseen. Kerhotoiminnalla on arveltu olevan mahdollisuuksia myös kiinnittymisen tunteiden kehittämisessä sekä maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Metsäkulttuuria kouluun

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Pieksämäen kaupunki, kulttuuritoimi Yhteistyökumppaneina Pieksämäen Seutuopiston Kuvataidekoulu
Osallistujamäärät:	
Oppilaat	1450 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Pieksämäki
Hankkeen kesto	2018–2019

Metsäkulttuuria kouluun vie Pieksämäen perusopetuksen oppilaat luontoon ammattilaisten johdolla ja erilaisten aktiviteettien kautta. Hankkeessa hyödynnetään sekä Pieksämäellä olevaa laajaa vuonna 2016 avattua Vedenjakaja-luontoreitistöä että koulujen lähiluontoa. Tavoitteena on saada lapset tutustumaan paikalliseen kulttuurimaisemaan ja nauttimaan luonnossa liikkumisesta sekä taiteen tekemisestä luonnonmateriaaleja hyödyntäen. Hankkeen kautta kaikilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua ohjattuun toimintaan.

Hankkeessa lapset, nuoret ja opettajat oppivat käyttämään lähiluontoa monipuolisemmin ja rohkeammin sekä tutustuvat Vedenjakaja-reitistöön. Lisäksi osallistujat saavat luontokokemuksia ja rohkeutta liikkua luonnossa samalla tutustuen omaan kotiseutuhistoriaansa.

Luontoa ja luonnonmateriaaleja kerätään ja kuvataan, siitä valmistetaan erilaisia hyöty- ja koriste-esineitä sekä taidetta. Koululaisille järjestetään myös luontoparkouria asiantuntijien ohjaajien opastuksella lähiluonnossa. Hanke antaa lapsille kokemusta luonnon monimuotoisuudesta tavalla, johon yhdistyy taidetta ja liikuntaa. Lisäksi tärkeä lähiluonnon tuntemus lisääntyy samalla, kun hyödynnetään aineettoman metsäkulttuurin hyvinvointia lisääviä vaikutuksia. Myös hiljentyneen kokemus luonnossa on tärkeää hälyn keskellä.

Kuva: Anna Mattila.

Metsäkulttuuria kouluun -hanke antaa perusopetuksen oppilaille myös kaupunkikouluissa mahdollisuuden luonnossa liikkumiseen ja toimimiseen sekä yleistä luontotietoutta. Ammattitaitoisten ohjaajien avulla myös koulujen opettajat saavat vinkkejä ja ideoita luonnon hyödyntämiseen. Näin huomioidaan uuden opetussuunnitelman mukaiset monialaiset oppimiskokonaisuudet jotka tukevat lasten ja nuorten kokonaisvaltaista oppimista.

Jatkossa opettajat voivat hyödyntää luontoreitistöä ja ja digitaalisaa suomalaista mahdollisuuksia opetuksessaan. Ensimmäisessä ideointipalaverissa saimme opettajilta viestiä, että osa oli jo suunnitellutkin metsäteemaa omaan luokkaansa tai kouluunsa. Näin hanke tukee opettajien omasta lähtökohdasta lähtenyt ajatus metsän hyödyntämisestä osana oppimisprosessia.

Lukutaitoa ja museokamaa 1, 2 & 3

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Suomen kirjainstituutin säätiö: Suomen kirjainstituutti, Suomalaisen kirjan museo
Pukstaavi ja Sastamalan seudun museo

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat

Yksi päätoiminen taidekasvattaja, vierailevat kulttuurialan ammattilaiset

Koulut

Seitsemän (2016), yhdeksän (2017) ja kahdeksan koulua (2018)

Oppilaat

531 oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat

Sastamala

Hankkeen kesto

2016–2019

Lukutaitoa ja museokamaa -hankkeissa järjestettiin viikoittain harrastuskerhoja useilla Sastamalan alakouluilla. Kerhojen tavoitteena oli monipuolinen kulttuuriperintö- ja kirjallisuuskasvatus, monilukutaidon kehittäminen ja luovuuden vahvistaminen. Kaikki kolme hanketta sisälsivät historian ja museoesineiden tutkimista, lukemista ja kirjoittamista, kuvataidetta, valokuvausta, askartelua ja liikuntaa.

Hankkeissa oli lukuvuosittain omat teemalliset painotuksensa: ensimmäisenä hankevuonna sanataide, toisena historia ja kolmantena sirkus. Teemoja lähestyttiin monialaisesti, ja esimerkiksi historiapainotuksen alle mahtui monia erilaisia teemoja.

Esimerkkinä temaattisesta lähestymistavasta on vesimyllyn historiaan sukeltanut kolmen kerhokerran kokonaisuus. Ensimmäisellä kerhokerralla teemana oli kulttuuriperintö, ja kerholaiset tutkivat Sastamalan seudun museon kokoelmiin kuuluvaa pienoismallia Sastamallassa sijaitsevasta, vuonna 1820 rakennetusta Rosilan myllystä. Kerholaiset pohtivat myllyn käyttötarkoitusta ja toimintatapaa sekä elämää silloin, kun vesi opittiin valjastamaan voimanlähteeksi. Toisella kerhokerralla teemana oli kirjallisuus ja kädentaidot. Kerholaiset tutkivat ensin Mauri Kunnaksen Koiramäki-kirjaa, jossa Kille leikkii vesirattaalla. Sitten kerholaiset askartelivat omat vesirattaansa. Kolmannella kerralla teemana oli liikunta ja valokuvaus. Kerholaiset veivät omat vesirattaansa purolle ja kuvasivat niitä sekä keväistä luontoa.

Hankkeet antoivat lapsille eväitä kulttuurin harrastamiseen ja käyttämiseen sekä pohjaa elinikäiseen oppimiseen. Harrastuskerhot tarjosivat lapsille monipuolisia kulttuurielämyksiä ja vahvistivat lasten omaa persoonallista ilmaisua. He saivat innostavia maistiais-esimerkkejä kirjallisuudesta, kuvataiteista, liikunnasta ja omasta kulttuuriperinnöstään. Erilaisista teemoista koostuvat kerhokerrat antoivat jokaiselle lapselle mahdollisuuden löytää omia vahvuuksiaan ja uusia kiinnostuksen kohteita.

Hankkeen aikana lasten kyky ymmärtää ja tuottaa tekstiä ja kuvaa kehittyi. Myös lasten itseluottamus ja motivaatio vahvistuivat, kun he pääsivät vaikuttamaan harrastustuntien sisältöihin sekä toteuttamaan näyttelyitä ja esityksiä kouluille, kirjastoihin ja museoon. Lapset olivat innoissaan siitä, että heidän kerhonsa pääsivät monipuolisesti esiin lehdissä, radiossa ja museoiden sosiaalisessa mediassa.

Hankkeen jatkuvuudella oli suuri merkitys yksittäisille lapsille ja kouluille. Osa oppilaista jatkoi mieluista harrastusta vuodesta toiseen. Näin hankkeet paransivat taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä tasavertaisia harrastusmahdollisuuksia Sastamalan kaupungissa, joka on pinta-alaltaan Pirkanmaan laajin kunta ja merialueet pois lukien jopa kaksi kertaa koko pääkaupunkiseudun kokoinen. Lisäksi kaupungin julkinen liikenne on hyvin vähäistä, mikä haittaa lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia.

Kuva: Pama Alavilo.

Järjestävälle taholle tärkeä anti oli hankkeen aikana kehitetyt tuntikokonaisuudet, joita voidaan hyödyntää hankkeen jälkeen. Hankkeiden aikana kehitettyjä tuntikokonaisuuksia käytetään jatkossa osana järjestäjien pedagogista toimintaa. Osa tuntikokonaisuuksista on myös tarkoitus julkaista opettajien tai muiden kasvattajien käyttöön. Tärkeää oli myös yhteistyön kehittyminen koulujen ja kirjastojen kanssa.

Luova toimintakulttuuri rakentuu yhdessä

Taidelähtöistä harrastustoimintaa osaksi koulujen arkea

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Taideyliopisto Yhteistyökumppaneina Espoon Nöykkiönlaakson koulu, Latokasken koulu, Mainingin koulu, Kirkkonummen Nissnikun koulu, Helsingin Apollon yhteiskoulu, Oulunkylän koulu ja Ruoholahden koulu
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	17 taidekasvattajaa
Koulut	Seitsemän koulua
Oppilaat	179 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Espoo, Kirkkonummi, Helsinki
Hankkeen kesto	2016–2018

Taideyliopiston koordinoiman Taidelähtöistä harrastustoimintaa osaksi koulujen arkea -hankkeen tavoitteena on ollut lisätä lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa taidetta koulupäivän yhteydessä. Hankkeen toiminta on ollut järjestäjäosapuolelle Taideyliopistolle yhteiskunnallista vaikuttamista, joka on tärkeä osa sen tehtävää: Taideyliopisto haluaa myötävaikuttaa taiteen tasa-arvoisen saavutettavuuden toteutumiseen.

Monitaiteiset taidekerhot ovat tarjonneet matalan kynnyksen toimintaa niin tanssissa, teatterissa kuin musiikissakin. Kerhoja ovat ohjanneet monitaiteinen musiikkipedagogi ja tanssi- tai teatteripedagogi ammattilaistyöparit, joiden mentorina on toiminut Taideyliopiston Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen lehtori Riitta Tikkanen. Ohjaajatyöparit ovat toimineet myös toistensa vertaismentoreina sekä ohjaajaryhmä vertaismentoriverkostona. Kerhoissa on tehty muun muassa tanssillisia, ilmaisullisia ja musiikillisia harjoituksia, keskitymis- ja rentoutumisharjoituksia, kuvallista ilmaisua, kehorytmiikkaa, improvisointia, biisinkirjoittamista, musiikkivideoita, äänittämistä, soitinrakentamista, yhteissoittoa, esityksiä, omia dramatisointeja, musiikkiliikuntaa sekä harjoitettu musikaalikohtauksia.

Lapset ja nuoret olivat mukana suunnittelussa koko toiminnan ajan: lapsi- ja nuorilähtöisyys on ollut toiminnan keskiössä. Ohjaajat kuuntelivat lapsien ja nuorten toiveita herkällä korvalla ja toimintaa pystyttiin kehittämään niiden mukaisesti koko ajan. Toiminnasta kerättiin myös palautetta lyhyellä ja yksinkertaisella kyselyllä, johon valtaosa toiminnan osallistuneista lapsista ja nuorista vastasi. Arviointiasteikolla 1–5 lapset ja nuoret antoivat viihtymiselleen arvosanaksi peräti 4,9. Toiminta on koettu merkityksellisenä ja lapset ja nuoret toivoivat, että vastaavaa toimintaa olisi kouluissa myös tulevaisuudessa.

Kuva: Pippa Jämsén ja Katri Kauppala.

Toiminnan tärkeimpänä antina on ollut lasten ja nuorten taideharrastusmahdollisuuksien lisääminen ja taiteen saavutettavuuden parantaminen. Hanke on tarjonnut laadukasta taidekerhotoimintaa lapsille ja nuorille ja tukenut taideaineiden taitojen kehittymisen lisäksi muun muassa luovuuden, rohkeuden, keskittymiskyvyn, itsearvostuksen sekä itsetunnon, vuorovaikutustaitojen ja tunneilmaisun vahvistumista. Toiminnassa ainutlaatuista on ollut se, että lapset ja nuoret ovat saaneet kokemuksia eri taiteen muodoista ja monitaiteinen työparityöskentely on tuonut toimintaan syvyyttä.

Harrastuskerhoissa vedottiin lasten mielikuvitukseen, liikkeeseen, tanssiin ja musiikkiin eli laaja-alaiseen oppimiseen. Taideyliopiston Sibelius-Akatemian lehtori Riitta Tikkasen mukaan jokaisen lapsen pitäisi päästä taidekerhoon, ja lapset tarvitsisivat jokaiseen päivään vastaavaa toimintaa. ”Mitä aiemmin taiteella herättämistä, herkistämistä tapahtuu, sen parempi. Jos ajatellaan aivotutkimuksissakin saatua tietoa, niin tällaisten aamukerhojen jälkeen lapset pystyvät paremmin keskittymään koulupäivään”, Tikkanen sanoo.

Lukeminen, laskeminen ja kirjoittaminen ovat tärkeitä, mutta jos taiteellinen kasvatus ja opetus unohdetaan, unohdetaan tärkeä osa lapsen kokonaisvaltaisesta kehityksestä. Taiteellisen ilmaisun kautta lapset löytävät oman äänen ja saavat yhteyden omaan luovuuteensa. Lapset tarvitsevat pätevän taidekasvatuksen koulutunteina ja taidekerhoina, olennaisena osana laaja-alaista oppimista.

Taidetta päivähoitoon

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Hämeenlinnan kaupungin Lasten ja nuorten palvelut, Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Aiomokoulu ja varhaiskasvatus
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	15 taidekasvattajaa
Päiväkodit	13 päiväkotia
Lapset	902 lasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Hämeenlinna
Hankkeen kesto	2016–2019

Hankkeessa lisätään lapsiryhmien mahdollisuuksia harrastaa taidetta ja kulttuuria varhaiskasvatuksen oppisisältönä ja tarjotaan kulttuuriharrastustoimintaa lähipalveluna. Teemalähtöinen toiminta on mukana koko päivähoiton arjessa, mikä tukee päiväkotihenkilöstön kulttuuriosaamista, keskinäistä yhteistyötä ja luovan toimintakulttuurin rakentumista. Hankkeessa kokeillaan erilaisia taidekasvatuksen metodeja varhaiskasvatukseen ja sen tuloksena syntyy yhteistyömalli, joka tukee toiminnan jatkuvuutta.

Hämeenlinnassa on jo aiemmin kehitetty italialaisen Reggio Emilian innoittamaa lapsia osallistavaa toimintaa nimellä Satakieli-pedagogiikka. Tavoitteena on ollut nostaa keskiön tutkiva oppiminen taiteen keinoin sekä vahvistaa lasten ilmaisuvalmiuksia. Toiminta on aktivoitunut päiväkotien henkilöstöä sekä lisännyt kiinnostusta toiminnan jatkuvaan dokumentointiin, luoviin ratkaisuihin ja työn kehittämiseen. Toiminnan puitteissa on muodostunut verkosto, joka mahdollistaa kasvatusnäkemysten kollegiaalisen jakamisen.

Taidetta päivähoitoon -hankkeessa taideopettajat toimivat päiväkodeissa viikoittain. Opetuksen sisältönä on laaja-alaisesti visuaaliset taiteet, tanssi, musiikki ja kulttuuriperintö. Toiminnan tavoitteena on ollut tarjota varhaiskasvatuksen taidekasvatukseen osallistuville lapsille mahdollisuus jatkaa taideharrastusta taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa ja koulujen kerhotoiminnassa sekä herättää innostus pitkäkestoiseen taiteen harrastamiseen. Vuoden 2018 alussa rekrytoitiin atelierista, jonka tehtävänä oli kiertää periodeittain päiväkodeissa ohjaamassa 1–6-vuotiaita lapsia tavoitteellisissa luovissa prosesseissa.

Eri taidevälineiden ja ilmaisukeinojen haltuunotto on laajentanut lasten taidekäsitystä ja vahvistanut heidän itsetuntemustaan ja rohkeuttaan. Jokainen lapsi on edistynyt taidoissaan. Erityisesti lasten, joilla on kasvun haasteita, itsetunto, rohkeus, osallisuus, keskittymiskyky ovat kasvaneet. Lasten palautteiden mukaisesti ”Kuka tahansa voi olla taiteilija” ja ”Taide on taiteilemista – voi tehdä ihan mitä tahansa”.

Taidetta päivähoitoon -hanke on osa Hämeenlinnassa toteutettua Taideharrastus ihan lähellä -hanketta.

Kuva: Marjo Oksanen.

Taivallahden peruskoulun Uteliaat 4. luokat – arkkitehtuuri ilmiöpohjaisen oppimisen välineenä

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit Lasten ja Nuorten Arkkitehtuurikoulu Arkki ry ja Taivallahden peruskoulu

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	Kaksi arkkitehtuurikasvattajaa, neljä luokanopettajaa
Koulut	Yksi koulu
Oppilaat	58 oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat	Helsinki
---------------------------------	----------

Hankkeen kesto	2018–2019
-----------------------	-----------

Utelias luokka -projektissa suunnitellaan ja toteutetaan eri oppiaineita integroivia kokonaisuuksia Arkin ja Taivallahden peruskoulun suomenkielisten neljänsien luokkien 4AC ja 4B kanssa. Projektin tavoitteena on arkkitehtuurin kautta integroida eri oppiaineiden teemoja ja tutkia niitä kolmiulotteisesti ja elämyksellisesti. Hankkeessa kehitetään laaja-alaisen oppimiskokonaisuuksien käytänteitä koulupäivän aikana Arkkitehtuurikoulu Arkin arkkitehtien - taiteen perusopetuksen opettajien - ohjauksessa, tiiviissä yhteistyössä luokkien neljän opettajan kanssa.

Arkkitehtuurin teemat on jaoteltu asiakokonaisuuksiksi, joiden aikana kerrytetään taitoja koko lukuvuoden ajan. Teemakokonaisuudet on jaettu pienemmiksi projekteiksi, jotka liittyvät yhteen. Näin oppilaat ovat päässeet kehittämään tietojaan ja taitojaan sopivissa palasissa, joita he ovat itse oivaltamalla pystyneet yhdistämään osaksi laajempia kokonaisuuksia.

Liikkeelle lähdetään arkkitehtuurin peruselementeistä, minkä jälkeen taitoja syvennetään asumisen ja kaupungin teemoilla. Temaattisissa kokonaisuuksissa tutkitaan ja opetellaan kokeilemalla tilojen eri ulottuvuuksia sekä tutustutaan tuttujen elinympäristöjen ja projektien kautta yhdyskunta- ja kaupunkirakenteiden historiaan, ajankohtaisiin ilmiöihin sekä demokraattiseen kaupunkisuunnitteluprosessiin. Keskeisenä teemana hankkeessa jokainen oppilas kehittää omia taitojaan suunnittelijana ja aktiivisena toimijana.

Utelias luokka -projektin tavoitteena on kehittää ja löytää hyviä käytäntöjä sekä pysyvästi muuttaa koulun toimintatapoja ja oppimisen käytänteitä tutkivan ja kokeilevan ilmiöpohjaisen oppimisen suuntaan arkkitehtuurin teemojen avulla. Arkin näkemyksen mukaan arkkitehtuuri on monialainen ”ilmiö”, joka yhdistää niin tieteitä, taiteita kuin yhteiskunnallisia aspekteja. Arkkitehtuurin aihepiirien kautta voidaan luontevasti yhdistää ja opiskella yhtä aikaa useita eri oppiaineiden aihepiirejä. Oppilaille tarjotaan näin useampia, monipuolisempia tulokulmia ja oppimisen keinoja yhdistää opeteltavia tietoja ja taitoja elämyksellisesti osaksi omaa kokemusmaailmaa.

Projektin aikana eri aineopintojen sisältöjen tutkiminen arkkitehtuurin kautta on muotoutunut luontevaksi osaksi kouluviikkoa. Jokaiselle luokalle on myös muotoutunut omia yksilöllisiä toimintamalleja, jotka ovat edesauttaneet jokaisen oppilaan tarpeiden huomioon ottamista. Opetuksen yksilöllistämässä luokkien omat opettajat ovat olleet avainasemassa.

Oppilaille on ollut silmin nähden tärkeää jakaa ajatuksiaan koulun ulkopuolelta tulevien arkkitehtuurin asiantuntijoiden kanssa. Tämä on myös innoittanut heitä vuolaammin jakamaan ja analysoimaan omaa prosessiaan kanssaoppilaiden kesken. Onnistumiset ja niiden tunnistaminen on kasvattanut monen oppilaan uskoa omiin taitoihinsa ja ideoihinsa sekä niiden edelleen kehittämiseen. Utelias luokka -pilotin ytimessä onkin oppia oman tekemisen kautta.

Utelias luokka -pilotti pitää sisällään myös itsearvioinnin ja itsereflektion harjoittelua. Tarkoituksena on hahmottaa myös oppilaiden itsearvioinnin kautta heidän taitojensa kehittymistä ja muutosta hankkeen myötä. Nähtävissä on, että oppilaat ovat itse oppineet arvioimaan yhteistyötaitojen kehittymistä tehtävänantojen työstön parissa. Yhteistyötä tehdessä toimivasta kommunikaatiosta tulee tärkeä osa työn tekemistä. Tärkeää on myös harjoitella omien, hyvin henkilökohtaisiksikin koettujen suunnitteluratkaisujen ja lopputuotosten esittelyä toisille.

Kuva: Teresa Winter-Ramsbottom.

Luokkien opettajat ovat olleet innostuneita ja motivoituneita yhteistyöstä. Monet arkkitehtuurin kautta käsitellyt aihekokonaisuudet ovat auttaneet heitä luomaan yhteyksiä eri ilmiöiden välillä niin yksittäisten taitojen kuin laajempien kokonaisuuksien valossa. He ovat myös löytäneet uusia piirteitä omien oppilaidensa oppimistavoista.

Hankkeen projektitöiden osana on opittu taitoja, jotka oppisisältöjensä puolesta kuuluisivat vasta myöhemmin käsiteltäviksi. Tekemisen ja konkreettisen kokeilun kautta oppilaat ovat kuitenkin tarttuneet ratkomaan niitä ilman ennakoasenteita luontevana osana käsillä olevaa suunnitteluhaastetta. Projektityöskentely antaa tilaa oppilaan omaehtoiselle oppimiselle. Opittuja asioita yhdistämällä he ovat luoneet yksilöllisiä näkemyksiä opituista teemoista. Aktiivisena oppijana ja oman oppimisen toimijana oppimiskokemus voi koskettaa syvemmin ja tarjota laaja-alaisempia näkökulmia tulevaisuuteen.

Luovat taidot ja yhteisöllisyys

Teatteritaidetta kouluihin

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Teatteri Ilmi Ö Yhteistyökumppaneina Aleksis Kiven peruskoulu, Hertsikan koulu, Jätkäsaaren ala-aste, Katajanokan ala-aste, Kruununhaan yläaste, Montessori-koulu, Oulunkylän ala-aste, Ruoholahden ala-aste, Suutarinkylän peruskoulu, Taivallahden peruskoulu
Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	Kahdeksan taidekasvattajaa
Koulut	Kymmenen koulua
Oppilaat	242 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Helsinki
Hankkeen kesto	2016–2019

Teatteri Ilmi Ö:n Teatterikerhoissa on muun muassa leikitty teatterileikkejä, pelattu, tehty aisti-, ilmaisu- luottamus-, liike-, improvisaatio- ja ääniharjoitteita, piirretty sekä harjoiteltu luovaa kirjoittamista, roolityöskentelyä, ääni-, lavastus- ja pukusuunnittelua sekä reflektointia. Osa teatterikerhoista on tehnyt myös yhteistyötä sarjakuvakerhojen kanssa yhteisillä tunneilla. Sarjakuvakerholaiset ovat myös valmistaneet kuvia ja lavasteprojisointeja teatteriesityksiin.

Teatterikerhoryhmät ovat valmistaneet esityksiä enimmäkseen omista tarinoistaan. Toiminnan tavoitteena on ollut mielikuvituksen vapauttaminen, heittäytymiskyvyn, pitkäjänteisen työskentelyn taitojen ja keskittymiskyvyn sekä ryhmäytötaitojen kehittäminen, turvallisen työskentelyilmapiirin luominen sekä kulttuurintuntemuksen lisääminen.

Opettaja on luonut edellytykset taitojen kehittämiselle, kannustanut ja antanut rakentavaa palautetta. Olemme onnistuneet tarjoamaan onnistumisen kokemuksia lapselle, jonka temperamentti ei aina pääse oikeuksiinsa ja lahjakkuus ei kenties vielä näy koulutyöskentelyssä. Kerhojen opettaja kiinnittää huomiota puhetapaansa ja antaa positiivista palautetta jokaisen lapsen toiminnasta kaikkien kuullen.

Kuva: Outi Sädekallio-Snellman.

Olemme kerhoissa onnistuneet antamaan koululaisille kokemuksen nähdystä ja kuul-
luksi tulemisesta. Koululaiset ovat saaneet itse vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, heidän
toiveitaan ja ajatuksiaan on kuunneltu ja toimintaa on reflektoitu sekä muutettu tarpeen
vaatiessa. ”Kivaa, että voidaan tehdä juttuja, mitä ite halutaan. Meillä kaikilla on tosi paljon
vaikutusvaltaa”, kommentoi yksi osallistujista.

Lasten ja nuorten oma taiteellinen ajattelu on kehittynyt harrastustoiminnan ja esitysten
valmistamisen myötä. Lapset ovat lukuvuoden aikana selvästi rohkaistuneet tuomaan
esille omia ideoitaan ja osallistumaan ryhmän toimintaan. Toiminta on lisännyt lasten ja
nuorten rohkeutta ilmaista itseään myös toiminnan ulkopuolella. Oppilaiden kulttuurin-
tuntemus on lisääntynyt, kun teatterista ja muista taiteista on keskusteltu yhdessä.

Järjestäjän kannalta pitkäjänteinen toiminta on antanut runsaasti kokemusta ja tietoa,
kuinka järjestää onnistuneesti harrastustoimintaa kouluympäristössä. Osaamme esi-
merkiksi huomioda toiminnassa, että koulun harrastusryhmien ryhmäytyminen on hi-
dasta. Lasten väliset suhteet ja ryhmädynamiikka ovat aluksi kiinni koulussa vallitsevissa

hierarkioissa ja esimerkiksi koulukiusaamiset voivat seurata harrastustunneille. Ryhmytymisen tukemiseksi uuden ryhmän muodostumiselle annetaan aikaa ja kerhon alussa tehdään lasten kanssa yhteinen sopimus kerhon säännöistä. Lapset sitoutuvat noudattamaan sopimusta paremmin, kun ovat itse päässeet vaikuttamaan sen sisältöön. Kerhoissa opitaan, että kunnioittava suhtautuminen toiseen syntyy vuorovaikutuksessa.

Mielekkään ja tavoitteellisen tekemisen synnyttämä positiivinen energia ja imu, oppilaiden osallisuuden vahvistuminen sekä uudet ystävyyssuhteet ja mahdollisuus tarkastella koulun tiloja uudesta näkökulmasta ovat parantaneet kiinnostusta koulun. Teatterikerhossa tapahtunut ryhmäytyminen parantaa, monipuolistaa ja uudistaa koulun sosiaalisia suhteita ja lisää koulun me-henkeä yli luokkarajojen, kun lapset eri luokilta tekevät yhteistyötä ja yhteistä esitystä.

Mutku-kerhot koululaisille Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Suomen Muotoilukasvatusseura SuoMu ry
Yhteistyökumppaneina koulut, museot ja kylätilat

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	16 taidekasvattajaa
Koulut	16 koulua
Oppilaat	320 oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat

Helsinki, Espoo, Lapinjärvi, Porvoo, Loviisa, Riihimäki

Hankkeen kesto

2016–2019

Suomen Muotoilukasvatusseura SuoMu ry on järjestänyt lukukausina 2016–2019 muotoilukerhotoimintaa lapsille ja nuorille Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä. Harrastustoiminnan toteuttamisen lisäksi työhön on kuulunut toimintamallin levittäminen ja toiminnan metodien ja työkalujen kehittäminen. Toiminnalla on ollut kolme päätavoitetta: mielekkäiden ja edullisten vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen, lasten ja nuorten luovuuden ja ongelmanratkaisukykyjen kehittäminen muotoiluoppimisen keinoin sekä muotoiluoppimiseen liittyvien menetelmien kehittäminen.

Muotoilukerhojen opetussuunnitelmat on rakennettu siten, että ne tarjoavat tekemisen iloa, kokeilemista ja luovuutta turvallisessa ympäristössä, tukevat lasta ja nuorta aktiivisena tekijänä, tutkijana ja ilmaisijana sekä tarjoavat mahdollisuuksia omien ideoiden toteuttamiseen, kolmiulotteiseen työskentelyyn ja kädentaitojen harjoittamiseen ammattilaisen ohjauksessa. Lisäksi toiminnan sisällöt kasvattavat ympäristön lukutaitoa: lapset tutustuvat muotoiluun kaikkialla ympärillämme ja heitä kannustetaan ottamaan kantaa sekä tekemään omia ehdotuksia ympäristön kehittämiseksi ja parantamiseksi.

Muotoilukerhojen lisäksi meneillään oleva yläkoululaisille suunnattu Mutkustudio-kerho-hanke pyrkii valmentamaan nuoria aikuisuuteen, tulevaisuuden valintoihin sekä aktiiviseen toimijuuteen. Hanke on osoittanut, että koulujen henkilökunnan ja oppilaanohjaajien kanssa yhteistyössä toimimalla on toiminnan piiriin mahdollista saada nuoria, joiden vahvuuksia tarjolla oleva harrastusmahdollisuus voi merkittävästi tukea ja ohjata tuleviin jatkokoulutusvalintoihin tai jopa ammattiin. Mutkustudio on tiiviskurssi muotoilun maailmaan 7.–9. -luokkalaisille. Se paitsi kouluttaa, myös osallistaa ja valmentaa työelämään.

Mutkustudio syntyi, kun harrastuskerhosisältöjä alakoululaisille suunnitellut Suomen Muotoilukasvatusseura ryhtyi pohtimaan harrastuspolun katkeamista ala- ja yläkoulun välillä sekä toisaalta yläkoululaisten motiiveja ja tarpeita. Kompleksiset ja kriittiset teinit haluavat valita itse, miten viettävät vapaa-aikansa. Toisaalta yläkoulun aikana tehdään tärkeitä päätöksiä tulevaisuuden suhteen ja usein myös ensimmäiset kokeilut työelämässä.

Mutkustudiossa käytettäviin muotoiluoppimisen metodeihin kuuluvat erilaiset työkalut, joilla lähestytään ongelmia, tehdään taustatutkimusta ja kerätään aineistoa sekä kehitellään ideoita, etsitään ja arvioidaan erilaisia ratkaisuja. Tavoitteena on juurruttaa muotoiluajattelua kaikkeen toimintaan ja toiminnan ohjaukseen. Prosessia taltioidaan luonnoskirjoihin, kootaan portfolioon ja sitä seurataan Mutku-passin avulla. Mutkustudioihin on haettu osanottajia muun muassa koulujen oppilaanohjauksen kautta. Mutkustudioiden opetussuunnitelmat tähtäävät yhteisen projektin, kuten näyttelyn tai näytöksen, läpiviemiseen. Projektissa voi olla ulkopuolinen yhteistyökumppani.

Lasten ja nuorten ideoita on tuotu esiin mm. koulukohtaisissa näyttelyissä. Kaudella 2018–2019 Mutkustudiot tekevät myös tapahtumayhteistyötä Sinebrychhoffin Taidemuseon sekä Riihimäen Lähiöfestin kanssa. Studiolaisten starttipajoissa syntyneitä maailmanparannuskoneiden prototyypppejä oli esillä helmikuun lopussa avautuneessa Milanon Triennaalin Aalto-yliopiston kuratoimassa Suomi-näyttelyssä.

Suomen Muotoilukasvatusseura on hankkeen aikana kehittänyt ja laajentanut kokemustaan ja näkemystään muotoiluoppimiseen liittyvästä harrastustoiminnasta ja sisällöistä sekä harrastustoiminnan toteuttamisesta ja menetelmistä. Harrastuskerhojen parissa tehdyn työn perusteella on julkaistu uusia muotoiluoppimiseen liittyviä työkaluja ja materiaaleja, ja näiden sisältöjen kehittäminen ja levittäminen jatkuu. Hankkeessa syntyneiden sisältöjen avulla muotoiluoppimisen menetelmiä voidaan soveltaa missä tahansa oppimis- ja yhteiskehittelytilanteissa.

Kuva: Olga Poppius.

Uuden toimintakulttuurin luominen

Kärkikerhot – Taiteen harrastustunnit Porissa

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Porin kaupunki ja Porin lastenkulttuurikeskus Yhteistyökumppaneina Porin kaupungin perusopetus, Porin kaupunginkirjasto, Porin taidemuseo, Porin taidekoulu, Pori Sinfonietta, Kaupunkisuunnittelu, Luontotalo Arkki, Turun yliopisto – Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma, Elävä Pori-hanke, Taike, Piuma, Nukkero ry, SEKK ry, Satasirkus ry, Kulttuuriyhdistys Rapajöoti ry, Läntisen tanssin aluekeskus, Satakunnan monikulttuuriyhdistys ry, Temppehdas Oy, Mari Syrén design, A-J Productions
---	---

Osallistujamäärät:	
Taidekasvattajat	40 taidekasvattajaa
Koulut	13 koulua
Oppilaat	350–400 oppilasta viikossa
Paikkakunta/paikkakunnat	Pori
Hankkeen kesto	2016–2019

Kärkikerho voi olla varjoteatteria, sirkusta, aistitaidetta, draamaa, bändisoittoa, tanssia tai taiderobotiikkaa. Tarjolla on myös parkouria, roolipeliä, kielikylpykuoro englanniksi ja lorutteluryhmiä venäjäksi. Kerhojen toiminnassa on korostettu lapsilähtöisyyttä, lapsentahtista tekemistä sekä aidon vapaa-ajan harrastamisen tuntua. Kärkikerhojen toimintaan on sisäankirjoitettu liikkumavara erilaisten ideoiden toteuttamiseen ja monitaideryhmien ohjaajat tarttuvat herkästi lasten esittämiin toiveisiin ja ajatuksiin.

Hankkeessa luomme edellytyksiä löytää kunkin lapsen ja nuoren omaa ilmaisua tukevia taiteen tekemisen muotoja ja tarjoamme mahdollisuuksia niiden kehittämiseen. Lapsille harrastustoiminta tuo mahdollisuuksia olla esillä positiivisessa valossa oman tekemisen kautta ja he saavat monissa ryhmissämme harjoitella hyödyllisiä taitoja, kuten esiintymisvalmiuksia. Panostamme maltillisiin ryhmäkokoihin ja erityistä tukea tarvitsevien osallistujien huomioimiseen sisältöjen suunnittelussa. Lapset ja nuoret pääsevät toimimaan itse taiteen tekijöinä asiantuntijoiden opastuksella! Kouluympäristössä tapahtuva harrastaminen luo mahdollisuuksia tulla esille oman taiteellisen tekemisen kautta – yleisönä oman koulun muu väki.

Välituntityksinäisyyttä ehkäisemään kehittämämme Taidekäsityövälkä-toiminta on kohonnut todella kysytyksi ja kehittämisen arvoiseksi. Koulun puolen tunnin välitunnin ajan välituntityksinäisyyttä kokeville oppilaille tarjotaan mahdollisuus tulla mukaan tekemään vaihtuvia taiteeseen ja käsityöhön liittyviä tehtäviä. Ryhmässä käy toisinaan jopa 50 oppilasta välitunnissa ja tunnit ovat mieluisia ja toivottuja.

Kulttuurishokki-mallissa olemme tuoneet eri alojen taiteilijavieraita näytetunneille kouluihin. Erityisesti yläkouluikäisten sitouttaminen viikoittaiseen kerhoon on perinteisemmän kerhotoiminnan kautta koettu haasteelliseksi, mutta yläkoululaisille suunnatut näytetunnit sen sijaan ovat saaneet hyvän vastaanoton. Viimeisimpänä kokeilunamme toteutimme syyslukukauden aikana säännölliset viikoittaiset taiteilijavierailut, joiden kohderyhmänä olivat erityisesti kokeilukoulumme yläkoululuokat. Tunnit otettiin innolla vastaan.

Näytetunneilla myös opetushenkilökunta on päässyt osallistumaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa ja samalla myönteiset kokemukset taiteen ja kulttuurielämysten parissa ovat vahvistaneet ryhmän henkeä. Koulujen henkilökunnan toiveita on myös huomioitu sisältöjen suunnittelussa.

Kuva: Katri Tella.

Hankkeessamme hyödynnetään ohjaavan koordinaattorin toimintamallia. Tämä on tuonut kouluissa tapahtuvassa ohjaustyössä saavutetun käytännön kokemuksen suoraan suunnittelupöydälle ja helpottanut hankekokonaisuuden muotoilua merkittävästi. Hankkeen toteutuksen aikana Porissa on integroitu suuri osa erityistä tukea tarvitsevia oppilaita perusopetusryhmiin, mikä luo tarvetta erityisohjauksen osaamiselle myös harrasteryhmien tasolla. Hankkeessamme tarve on huomioitu ohjaavan koordinaattorin soveltuvalla kouluttamisella ja tuottamalla sen jälkeen tukiohjausta erityistä tukea tarvitsevien osallistujien ryhmissä työskenteleville taiteilijoille.

Järjestäjän kannalta useammalle vuodelle lukuvuosittain toistuva sykli luo edellytykset kehittyä, korjata ja uudistua. Toiminnan jatkuvuus näkyy myös vuosittaisten osallistujamäärien kasvuna. Kärkikerhojen myötä on omaksuttu ajatus, että ohjaaja voi tulla myös koulun ulkopuolelta. Alussa ei ollut itsestään selvää, että oppilaat uskalsivat ilmoittautua ryhmään, jonka ohjaaja ei ollut tuttu opettaja. Nyt kun toimintamme ja tarjoamamme laadukkaat sisällöt ovat tulleet tutuksi, harrasteryhmät tulevat entistä helpommin täyteen innokkaita osallistujia.

TAIKU – Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantaminen lapsille ja nuorille Oulussa

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Oulun kaupunki, sivistys- ja kulttuuripalvelut, kulttuuritalo Valve ja Oulu-opisto
Yhteistyökumppaneina Valveen elokuvakoulu, Valveen sanataidekoulu, Oulun taidekoulu, Kulttuuriususkunta ILME, Pohjoinen valokuvakeskus ry, Oulun sarjakuvakeskus ry, Oulun parkour-seura ry, Nukketeatteriyhdistys Akseli Klonk ry, Taito Pohjois-Pohjanmaa ry, Tempo Sistema Oulu ry, Arjen Löytö (Eija Kortetjärvi), Poikkinaiset (Virpi Väisänen ja Eija Kortetjärvi)

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	28 taidekasvattajaa
Koulut	40 koulua
Oppilaat	1260 oppilasta

Paikkakunta/paikkakunnat

Oulu

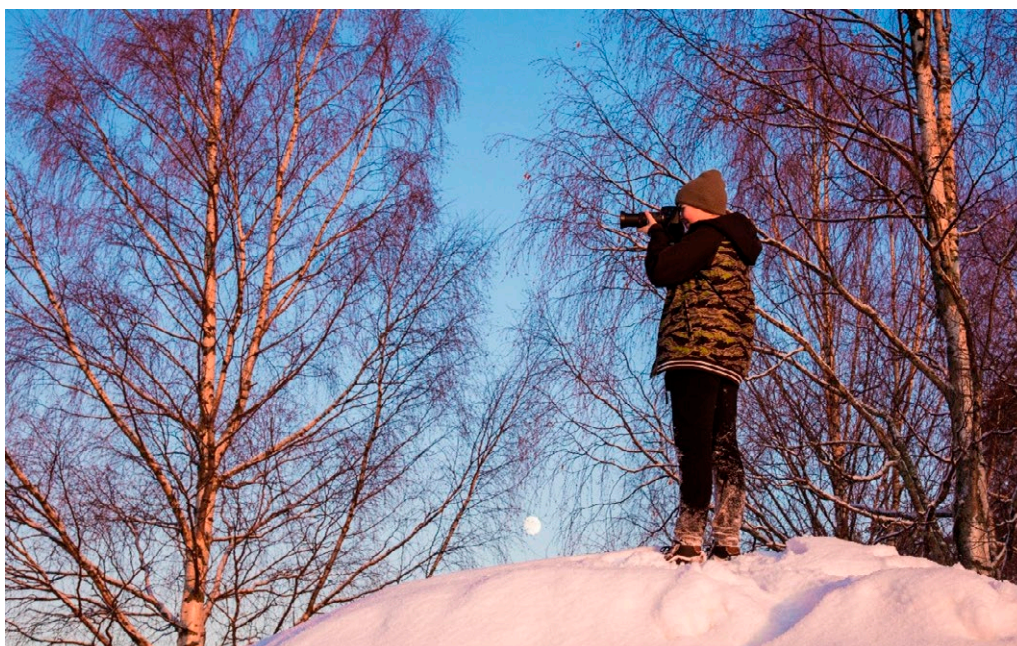
Hankkeen kesto

2016–2019

Oulussa harrastuskerhotoimintaa tarjottiin suunnitelmien mukaan laajasti muun muassa elokuvan ja animaation, sanataiteen, roolipelien, musapajan ja orkesterin, valokuvauksen, sarjakuvan ja parkourin aloilla. Lapsilta ja nuorilta saatu palaute kerhojen toiminnasta oli pääasiassa erittäin positiivista. Myös kerho-ohjaajat saivat kiittävää palautetta lapsilta ja nuorilta. Erityisesti yläkoulujen oppilailla oli suuri tarve saada puhua aikuisen kanssa asioista ja kerho-ohjaaja tuntui olevan heille mieluisampi puhekuppani kuin opettajat. Erään osallistujan mukaan parasta kerhoissa olikin ”SIIS HALOO KAIKKI!!!!!!”.

Hankkeen kuluessa on kiinnitetty erityisesti huomiota viestintään suoraan lapsille ja nuorille. Ohjaaja käytti perinteisten viestintäkanavien, kuten Wilman, julisteiden ja tiedotteiden rinnalla henkilökohtaista esittäytymistä ja demopajojen pitämistä luokissa. Oululaiset koulut ottivat kehittämishankkeen tarjoaman lisäresurssin erittäin lämpimästi vastaan, ja yhteistyö koulujen ja opetustoimen välillä oli onnistunutta.

Hankkeen myötä moni taide- ja kulttuurialan toimija on saanut omaan toimintaansa pedagogisen ohjelman sekä lisättyä merkittävästi kouluyhteistyötä. Hankkeen yhteistyökumppanit ovat kokeneet, että yhä useampi taiteen ja taidekasvatuksen ammattilainen tai taide- ja kulttuurialan toimija on tullut kouluissa tutuksi. Kerhojen järjestämisessä mukana olleilta toimijoilta saatiin paljon palautetta ja ideoita kerhotoiminnan suunnitteluun ja edelleen kehittämiseen. Ohjaajat ovat myös kokeneet yhteiset tapaamiset tärkeiksi sisällöllisen ja pedagogisen työn kehittämisessä.

Kuva: Juuso Haarala.

Hankkeen tavoitteena oli myös mallintaa yhdessä taiteen ja kulttuurin ammattilaisten kanssa taideopetuspaketteja koulujen tarpeet huomioon ottaen. Oppisisältöjä kehitettiin muun muassa elokuvakerhojen käynnistämiseen, mitä on menestyksellisesti testattu myös käytännössä. Hankkeen myötä parannettiin myös lasten ja nuorten vapaa-ajan suunnittelun moniammatillista yhteistyötä ja resursointia sekä etsittiin ratkaisuja lapsi- ja perhelähtöiseen vapaa-ajan viestinnän kehittämiseen. Hanke lisäsi koordinaatiota Oulun kaupungin sisällä ja edisti kerhotoiminnan koordinoitumista.

Oulussa kehittämistä jatketaan kärkihankkeessa vielä vuoden 2019 loppuun saakka ja todennäköisesti vielä vuosia tämän jälkeenkin, koska taide- ja kulttuuripainotteen kerhotoiminta on tunnistettu osaksi Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden kokonaisuutta ja sen kehittämiseen on sitouduttu. Pyrkimyksenä on vakiinnuttaa kehitetty toimintamalli osaksi lastenkulttuurikeskuksen ja taiteen perusopetuksen perustoimintaa.

Kärkihanke on ollut merkittävä tekijä siinä, että kerhotoimintaa saatiin lisättyä Oulun alueella. Hankeavustus innosti Oulun kaupunkia satsaamaan taide- ja kulttuurikerhoihin voimakkaasti: ensimmäisellä toimintakaudella omarahoitus oli 50 %, toisella 36 % ja kolmannella jopa lähes 70 %.

Lempäälän koulujen Taidevalkku

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit Kulttuurikeskus Piipoo ja Lempäälän kunnan sivistys- ja nuorisopalvelut
K13-hankkeen yhteistyökumppanina Zones by Särkänniemi

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	12 taidekasvattajaa
Koulut	Kymmenen koulua
Oppilaat	624 lasta ja nuorta

Paikkakunta/paikkakunnat	Lempäälä
---------------------------------	----------

Hankkeen kesto	2016–2019
-----------------------	-----------

Taidevalkku-hankkeessa on toteutettu taideharrastustoimintaa kouluilla sekä kehitetty välituntien taideharrastustuokioita ja nuorten osallistumista ja osallisuutta tukevaa nuori-lähtöistä suunnittelumallia. Harrastuskerhoissa tarjottuja taiteen- ja kulttuurin lajeja ovat olleet media, elokuva ja valokuva, kuvataide, tanssi, parkour sekä draama. Taidevalkku-lukuvuodet ovat päättyneet keväisin Kulttuurikeskus Piipossa järjestettyyn lasten ja taidekasvattajien yhdessä suunnittelemaan kaksipäiväiseen Taidevalkku-festivaaliin, joissa on esitelty kerhoissa syntyneitä taideteoksia ja esityksiä.

Hankkeessa on kehitetty myös uusia toimintatapoja lasten parissa toimivien taiteilijoiden, taidekasvattajien ja koulujen välille. Lasten kiinnostus taiteeseen, erilaiset lasten arjesta kumpuavat ilmiöt ja innostus ovat tuottaneet uusia saavutettavia toimintatapoja lasten taiteelliselle toimijuudelle ja kulttuuriselle aktiivisuudelle. Uuden opetussuunnitelman kärjet ilmiöpohjaisuus ja monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat olleet hankkeessa työskentelyn maaperä, jonka pohjalle on kasvanut kulttuurilähtöisiä pysyviä toimintatapoja. Hankkeen kolmivuotinen kesto on mahdollistanut taiteilijan ammattitaidon syventämisen juuri alakouluikäisille soveltuvan taidetyöskentelyn ja -harrastuksen osalta.

Kuva: Leena Lehti.

Lukuvuonna 2018–2019 on käynnistetty yhteistyössä Lempäälän kunnan ja sisäviihdekeskus Zones by Särkänniemen kanssa myös 13–17-vuotiaille nuorille suunnattu K-13-osa-hanke, johon osallistuu 13 nuorta. Hankkeen tavoitteena on osallistaa nuoria heille kohdittuvan sisällön suunnitteluun ja räätälöidä nuorten kanssa taideharrastustoimintaa kaupapakeskusympäristöön, jossa nuoret viettävät runsaasti aikaa koulupäivien jälkeen.

Kokonaisuuteen kuuluvat tutustumiskerrat PiiPoossa ja Zones by Särkänniemessä, neljä suunnittelutapaamista sekä suunnittelun pohjalta toteutettavat tapahtumat ja taideharrastusryhmä keväällä 2019. Suunnittelua tehdään PiiPoon taidekasvattajan ohjaamissa taidelähtöisiä menetelmiä sisältävissä työpajoissa, joiden aikataulusta ja teemoista on sovittu yhdessä nuorten kanssa. Nuoret ovat osallistuneet myös ideoinnissa käytettyjen menetelmien kehittämiseen.

Suunnittelutapaamisissa on mukana myös Lempäälän kunnan kulttuurisen nuorisotoiminnan vastaava ohjaaja. Eri toimijoiden roolina on ollut toimia mahdollistajina ja toiminnassa on kehitetty nuorten palvelumuotoilumallia. K-13:ssa syntynyttä toimintaa pyritään juurruttamaan osaksi kunnan, yrity maailman ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä ja kulttuurista nuorisotyötä.

Taidetoiminta kerhoissa on vastannut monenlaisiin tarpeisiin. Taidevalkku-kerhot tuovat lasten arkeen iloa, uusia taitoja ja itseluottamusta. Taidevalkku-hankkeen osallistujilta, heidän perheiltään sekä kouluilta on tullut paljon positiivista palautetta toimintasisällöistä ja harrastustoiminnan saatavuuden ja saavutettavuuden paranemisesta. Vanhemmilta

tulleen palautteen mukaan kerhot ovat olleet merkittävä lisä lasten taideharrastusten mahdollistamiseksi. Useista palautteista käy myös ilmi, että lapset ovat jatkaneet uutta taideharrastusta myös kotona tai muuten kerhon ulkopuolella. Myös koko perheen Taidevalkku-festivaalit ovat saaneet perheiltä hyvää palautetta.

On ollut hienoa huomata, että kerhoissa on hyvin monenlaisia lapsia, joilla on erilaisia lähtökohtia taide- ja kulttuuritoimintaan. Kerhot mahdollistavat maailmankuvan avartumisen uusien kokemusten ja asioiden myötä. Toistuvia kommentteja niin media- kuin kuvataidekerhoissakin on, että ”Wau, onks toi taikaa?” ja ”Mä teen näitä vielä kotonakin!”. Yhtenä onnistumisen merkinä on, että osa lapsista on ollut mukana kerhotoiminnassa koko hankkeen ajan.

Kivi kengässä – taiteen perusopetuksen saatavuuden parantaminen Nurmijärven kunnassa

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit	Nurmijärven Opisto, Nurmijärven musiikkiopisto ja Nurmijärven tanssiopisto Yhteistyökumppaneina Nurmijärven kunnan kouluja ja päiväkoteja
Osallistujamäärät:	
Oppilaat	1159 oppilasta
Paikkakunta/paikkakunnat	Nurmijärvi
Hankkeen kesto	2016–2019

Kivi kengässä -hanke on ollut uutta toimintakulttuuria luova pilottihanke, jossa taideopetusta ja harrastustoimintaa tarjotaan koulupäivän välittömässä yhteydessä. Taidepaja-toimintaa on pyritty tarjoamaan erityisesti niillä kouluilla, joilla ei ole resursseja järjestää vastaavaa toimintaa itse tai joiden oppilaat harvemmin pääsevät osallistumaan vastaavanlaiseen toimintaan esimerkiksi sijainnin tai taloudellisten syiden vuoksi. Tässä hankkeessa pienet kyläkoulutkin pääsivät osallisiksi taiteen perusopetuksesta.

Hankkeen työpajoissa harrastettiin laulua, kuvataiteita, bändisoittoa ja musiikkia sekä tanssia. Toiminnassa huomioitiin osallistujien mahdolliset erityistarpeet ja hyödynnettiin erilaisia pedagogisia menetelmiä. Esimerkiksi tanssipajoissa korostui kokonaisvaltainen ja elämyksellinen tanssin kokeminen. Tavoitteena oli löytää tanssin ilo ja oma tanssi sekä oivaltaa oman kehon käytön mahdollisuudet. Lisäksi tutustuttiin tanssitekniikkaan, ilmaisuun, musiikin ja liikkeen yhteyteen, esiintymisrohkenteen sekä koreografian tekemiseen.

Taiteen perusopetuksen oppilaitokset suunnittelivat yhteistyössä nimettyjen päiväkotien ja koulujen kanssa niiden taidekasvatusta tukevaa työpajatoimintaa. Kullekin hankkeen toteuttajalle sovittiin omat yhteistyökoulut, joiden kanssa toiminta toteutettiin. Osallistujia oli varhaiskasvatusikäisistä yläkouluikäisiin.

Taidepajatoimintaa on kierrätetty osallistuvilla kouluilla siten, että hankkeen kolmannen osan päättyessä vuoden 2019 lopussa lähes kaikilla yhteistyökouluillamme on ollut mahdollisuus tarjota oppilailleen taidepajatoimintaa sekä tanssin ja musiikin että kuvataiteen alalta. Olemme tuoneet lisäarvoa koulun omaan taideopetukseen ja edesauttaneet ryhmäytymistä, ryhmässä toimimista ja osallistamista matalan kynnyksen harrastetoiminnalla. Myös koulujen opettajat ovat saaneet pajojen kautta ideoita, välineitä ja menetelmiä käytettäväksi jatkossa omassa työssään oppilaiden parissa. Opistojen toiminta on tullut tutummaksi kunnan alueella ja olemme toimineet kunnan strategian mukaisesti tarjoten harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Taidepajatoiminnan toimintamallit ovat juurtuneet joihinkin oppilaitoksiin ja tulevat jatkumaan koulun omilla resursseilla tai pienen osallistumismaksun turvin hankkeen päättymisen jälkeen. Taidepajoja tarjoavien opistojen kesken on luotu yhteistoimintaverkosto ja tilanteita ja mahdollista jatkoa päivitetään säännöllisesti.

Vuonna 2019 Nurmijärven kunnassa on menossa uusi pilottihanke, joka laajentaa Kivi kengässä -hankkeessa aloitettua toimintaa tarjoamalla maksutonta harrastustoimintaa tiistai-iltapäivisin. Liikkuva koulu -hankkeen harrastusiltapäivät ovat olleet onnistunut projekti, joka toivon mukaan jatkaa Kivi kengässä -hankkeen aloittamaa toimintakulttuurin muutosta.

Taidekaruselli -kerhotoiminnan hanke

Vastuutaho ja yhteistyökumppanit

Vantaan kulttuuripalvelut

Yhteistyökumppaneina Vantaan kaupungin perusopetus ja liikuntapalvelut, kerho-ohjaajina toimivat eri taidelajien ammattilaiset, kulttuurikeskus Vernissan Animaatioasema, Vantaan kaupungin museo, Xtraid Oy, Viba Oy, Sirkus Magenta, Perinneleikit ry, Nice Hearts ry, Espoon kaupunki, Vantaan Sanataidekoulu, Vantaan Tanssiopisto, Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi ja Sydkustens ordkonstskola, WAU ry, Kaivoskymppin vanhempainyhdistys, Musiikkikoulu DEMO, Kaivosristin seurakuntakodin kerhot, Koivukylän Palloseura, H&S International School Oy, Jamkids musiikkikoulu, Nano: Lasten ja nuorten kerhot, Rekolan kirkon Vantaan Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys ry, Kansallinen Lastenliitto ry

Osallistujamäärät:

Taidekasvattajat	Vuodesta 2017 keskimäärin 20 taidekasvattajaa vuosittain
Koulut	Keskimäärin kymmenen koulua vuosittain
Oppilaat	Vuoden 2019 keväällä arviolta 395 osallistujaa, ennätysvuonna 2017 731 osallistujaa

Paikkakunta/paikkakunnat

Vantaa

Hankkeen kesto

2016–2019

Taidekaruselli-kerhotoimintaan voivat osallistua kerho- ja koulukohtaisesti kaikki 1.–9.-vuosiluokkien ja kerhokohtaisesti avustajan kanssa myös harjaantumisloukat sekä valmistavat luokat. Oppilas tutustui vähintään kahdesta neljään eri taidelajiin lukuvuoden aikana viiden tai kymmenen viikon jaksen ajan. Kiertävät taideohjaajat pitivät jokaisessa koulussa kaksi kerhoa peräkkäin. Keväällä 2019 yhdellä koululla toteutetussa

Taidekarusellin Kerho keskellä päivää -projektissa taidekasvattaja toimi yhdessä valmistavan luokan opettajan kanssa oppitunneilla käsitellen ihmiskehon järjestelmät -teemaa taiteellisesta ja tieteellisestä näkökulmasta.

Ajan myötä Taidekaruselli-kerhotoiminnan sisällöt ovat juurtuneet hyvin osaksi koulujen arkea. Kouluilla on alettu oppilaiden toiveesta tarjota esimerkiksi sanataidekerhoja ja animaatiotyöpajoja sekä toteutettu soveltaen Taidekaruselli-kerhojen taidetehtäviä kohderyhmän ulkopuolelle jäävien luokkien kanssa. Eräällä koululla Taidekarusellin kulttuuriperintökerho oli ollut niin suosittu, että koululla päätettiin toteuttaa vastaavanlainen kokonaisuus joka toinen vuosi jossain muodossa. Myös parkour-maistiaiset ovat olleet hyvin suosittuja, ja yhteistyökumppanimme on alkanut pitää parkour-kerhoja osalla kouluista.

Kuva: Rebekka Barongo.

Hanke on kolmen vuoden aikana vahvistanut lasten vuorovaikutustaitoja, kuuluvuuden tunnetta kouluyhteisössä sekä oppilaiden luovaa ja kriittistä ajattelua. Toimintamallin kautta taide ja kulttuuri uusina oppimisympäristöinä ovat lisänneet kouluviihtyvyyttä ja luoneet uusia toimintatapoja koulujen arkeen sekä antaneet lapsille uusia kanavia toteuttaa itseään. Harrastustuntien taideteosten ja esitysten näkyminen koulussa varmistettiin ja lasten taide tuli näkyväksi osaksi koulua muun muassa näyttelyiden, julisteiden,

kuvavihkosten, seinämaalausten, esitysten ja ulkomaalausten muodossa. Taideharrastuksen kautta lapset ovat saaneet tukea luovuudelleen sekä sytykkeitä ja valmiuksia taiteen harrastamiseen ja itseilmaisuun.

Toiminta mahdollisti lasten toiveet harrastamisesta sekä edisti kotoutumista taiteen avulla ja kiinnittymistä kouluun erityisesti valmistavilla luokilla. Laajasti tarjottu laadukas harrastustoiminta esti lähiöissä asuvien lasten syrjäytymistä ja vähensi turvattomuutta sekä yksinäisyyttä. Olemme pystyneet tarjoamaan erityistuen tarpeessa oleville lapsille sekä valmistavan luokan oppilaille mahdollisuuden tutustua taiteeseen ja kulttuuriin omista lähtökohdistaan.

Harrastustunnit ovat täydentäneet ja tukeneet koulun taide- ja kulttuurikasvatusta, tuoneet taiteen osaksi eheyttävää koulupäivää sekä monipuolistaneet perusopetuksen oppimisympäristöjä. Toiminnalla on vahvistettu koulun sekä taiteen, kulttuurin ja liikunnan ammattilaisten yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä jaettu toimivia käytäntöjä ja taidekasvatuksen malleja.

Hankkeella on edistetty merkittävästi vantaalaisten lasten tasavertaista osallistumista taiteeseen ja kulttuuriin, ja toiminta jatkuu Vantaan kaupungin strategian mukaisesti myös tulevaisuudessa. Kärkihankkeen erityisavustuksella on luotu malli, jossa jokainen vantaalainen 1.–3.-luokkalainen tulee tulevaisuudessa saamaan yhden kulttuuriharrastuksen osana koulupäivää.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

ISBN 978-952-263-686-7 (PDF)

ISSN 1799-0351 (PDF)